

T.C.
KAMU İHALE KURUMU

GÜNEYDOĞU AVRUPA KAMU ALIMI İNCELEME KURUMLARI AĐI
ÇALIŞMA RAPORU
ÜYE OLAN 8 (SEKİZ) ÜLKENİN KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

ULUSLARARASI İLİŐKİLER DAİRE BAŞKANLIĞI

Kasım 2023

ANKARA

GÜNEYDOĞU AVRUPA KAMU ALIMI İNCELEME KURUMLARI AĐI

ÇALIŞMA RAPORU

ÜYE OLAN 8 (SEKİZ) ÜLKENİN KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

- 1. Arnavutluk Kamu İhale Şikâyet Sistemi**
- 2. Bosna Hersek Kamu İhale Şikâyet Sistemi**
- 3. Hırvatistan Kamu İhale Şikâyet Sistemi**
- 4. Karadağ Kamu İhale Şikâyet Sistemi**
- 5. Kosova Kamu İhale Şikâyet Sistemi**
- 6. Kuzey Makedonya Kamu İhale Şikâyet Sistemi**
- 7. Romanya Kamu İhale Şikâyet Sistemi**
- 8. Slovenya Kamu İhale Şikâyet Sistemi**

1. ARNAVUTLUK

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Arnavutluk'ta kamu alımları 2006 yılında yürürlüğe giren, 2007 (iki kez), 2009, 2010, 2012 (iki kez), 2014, 2017, 2018, 2020 yıllarında değiştirilen ve Avrupa Birliği (AB) Kamu Alımları Direktiflerinin uygulanmasını amaçlayan Kamu İhale Kanunu (Kanun) tarafından düzenlenir. Kanun hem klasik ve sektörel kamu alımlarını kapsar, hem de AB eşik değerlerinin üstünde ve altında kalan kamu alımlarını düzenler.

Kamu alımlarına ilişkin mevzuat Arnavutluk'ta kamu alımları sistemini koordine eden, sistemi denetleyen ve alım usullerinin uygulanmasını sağlayan merkezi organ olan Kamu İhale Kurumu tarafından yürütülür.

Kamu İhale Komisyonu; imtiyazlar ve Kamu Özel Ortaklıkları da dâhil olmak üzere kamu alımları süreci boyunca ihalelere yönelik itirazın şikâyetleri inceleyen inceleme makamıdır.

Merkezi Satın Alma Kurumu merkezi satın alımlardan sorumlu kurumdur. Kamu Özel Ortaklıkları ve imtiyaz politikalarının geliştirilmesinden ise Ekonomi ve Maliye Bakanlığı sorumludur. Bakanlık bünyesinde İmtiyazlar ve Kamu Özel Ortaklıkları Uygulama Ajansı kamu özel ortaklıkları ve imtiyazlarla ilgili yasal düzenlemeleri ve ilgili değişiklikleri hazırlayıp önererek bu süreçte önemli bir rol üstlenir.

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet ve İtirazen Şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	162-2020 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun)
Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar veren kurum (İLK DERECE İNCELEME)	İhaleye ilişkin şikâyetlerin çözüme kavuşturulmasında görevli olan ilk derece inceleme makamı ilgili idaredir.

Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	<p>Mevcut bir kamu ihalesinin elde edilmesinde menfaati olan ve Kanun hükümlerini ihlal eden bir karardan zarar gören veya zarar görme riski bulunan herhangi bir kişi, idare tarafından alınan bu karara itiraz etme hakkına sahiptir. Örneğin; katılım talebi reddedilen aday, teklifi reddedilen veya seçilmeyen istekliler itiraz talebinde bulunabilir.</p>
İdareye Şikâyet başvurusu yapılması ve inceleme süreci	<p>Şikâyetler, doğruca idarenin başkanlığına iletilir. Şikâyetler, başvuru sahibinin iddia edilen Kanun ihlalinden haberdar olduğu veya haberdar olması gerektiği günden itibaren 7 (Yedi) gün içinde yazılı olarak ilgili idareye Kanunda belirlenmiş belgelerle birlikte sunulmalıdır.</p> <p>Başvuru sahibi, Kamu İhale Kurumunun resmi internet sitesinde mevcut olan standart şikâyet formunu kullanmak zorundadır.</p> <p>Standart şikâyet formu aşağıdaki hususları içerir:</p> <ul style="list-style-type: none">-Şikâyetçinin adı ve adresi,-Mevcut ihale usulünün referansı,-Yasal gerekçeler,-Şikâyet talebinin açıklaması,-Ayrıca, mümkünse, şikâyet edilen dokümanın bir kopyası. <p>Yukarıda belirtilen unsurlardan birinin eksik olması durumunda (veya form doğru şekilde doldurulmamışsa) ilgili idare, Kanun ve diğer mevzuatlarda belirlenen şekilde gereklilikleri yerine getirmesi için başvuru sahibine bildirimde bulunur. Bu tür bir bildirim posta yoluyla, elektronik yolla veya</p>

	<p>herhangi mevcut bir yöntemle gönderilebilir. Her durumda bildirim ilgili yetkili tarafından belgelenmek zorundadır. Bildirimin yapılmasından sonraki 48 (Kırk sekiz) saat içinde şikâyetin düzeltilmemesi halinde şikâyet yapılmamış sayılır.</p> <p>Başvuru sahibinin yazılı şikâyetini aldıktan sonra, şikâyet incelemesi tamamen sonuçlanıncaya kadar, sözleşme makamı olan idare, Kamu İhale Komisyonu tarafından aksi yönde yazılı bir talimat verilmedikçe, devam etmekte olan sözleşme imzalama prosedürünü askıya almak zorundadır.</p> <p>İdarenin süreci askıya almaması ve sözleşmenin imzalanması durumunda, sözleşme hükümsüz ve geçersiz sayılır. Bu nedenle idarenin kurum başkanı, gerekli tüm belgeleri toplayan satın alma biriminde şikâyeti incelemekle görevlendirilen yetkiliye yardımcı olmak ve teklifleri değerlendiren ihale komisyonuna şikâyet sonuçlanana kadar devam eden prosedürü askıya alması için talimat vermek zorundadır. Şikâyet ihale dokümanı ile ilgili ise kurum başkanı incelemeyi İhale Değerlendirme Komisyonuna devredebilir.</p> <p>Kamu ihale mevzuatına göre kurum başkanı, şikâyeti incelemek ve kendisine tavsiyelerde bulunmak üzere bir yetkiliyi veya idare içinde bir birimi görevlendirir. Karar alma sürecine katılan yetkililer veya birimler tarafsız inceleme ilkesi gereği incelemenin bir parçası olamazlar.</p> <p>İdare şikâyetin incelenmesi için Kamu İhale Komisyonundan bilgi talep edebilir. Bu durumda Komisyon 20 (Yirmi) gün içinde yazılı olarak cevap vermek zorundadır.</p> <p>İdare, şikâyetin kendine ulaşmasından itibaren şikâyeti incelemeli, 7 (Yedi) takvim günü içerisinde gerekçeli kararı almalı ve gerekçeli kararın alınmasını müteakip en geç bir sonraki iş gününde başvuru sahibini bilgilendirmelidir. İlgili</p>
--	--

	<p>idarenin şikâyeti süresi içinde incelememesi veya şikâyeti reddetmesi halinde istekli, şikâyet inceleme sisteminin ikinci aşaması olarak Kamu İhale Komisyonuna yazılı şikâyetini yöneltebilir.</p> <p>Ayrıca Kanun uyarınca, ihale süreci sırasında potansiyel istekliler ihale dokümanlarıyla ilgili olarak ihaleyi yapan idareden açıklama talep edebilir. Açıklama talebini alan idare, söz konusu talebin tekliflerin sunulması için belirlenen son tarihten önceki 5 (Beş) gün içinde sunulmuş olması kaydıyla, 3 (Üç) gün içerisinde cevap vermelidir. Ayrıca idare, talebin kaynağını belirtmeksizin, açıklamayı ihale dokümanlarını satın alan tüm ekonomik operatörlere iletmek zorundadır. Sözleşme ile mutabık kalmayan tüm ekonomik operatörler, idarenin nihai kararına karşı Kamu İhale Komisyonuna şikâyetinde bulunma hakkına sahiptirler.</p>
<p>İtirazen Şikâyet başvurularını inceleyen Kurum ve Kuruma İlişkin Genel Bilgiler</p> <p>(İKİNCİ DERECE İNCELEME)</p>	<p>Kamu İhale Komisyonu</p> <p>Kamu İhale Komisyonu; kamu alımlarına ilişkin itirazen şikâyetleri inceleyen, Kamu İhale Kanunu ve yetki alanına giren diğer yasal düzenlemelerle kendisine verilen görevleri yerine getiren, kamu alımları alanındaki en yüksek idari organdır.</p> <p>Komisyon; bağımsız, devlet bütçesinden finanse edilen ve Meclise rapor veren kamu tüzel kişiliğini haiz bir kurumdur. Komisyon, kendisine ulaşan itirazen şikâyetler hakkında karar alır ve itirazen şikâyet kapsamında uygulanması gereken, gelecekteki karar alma süreçlerinde geçerli olacak kural veya hukuki ilkelere ilişkin yorumlar yayımlar.</p>

	<p>Komisyonunda 5 (Beş) komisyon üyesi ve 31 (Otuz bir) personel çalışmaktadır. Kamu İhale Komisyonunun karar alma organı 1 (Bir) başkan ve 4 (Dört) üyeden oluşur. Üyelerden birinin bu Komisyonun ilk toplantısında oy çokluğu ile başkan yardımcısı olarak seçilmesi zorunludur. Başkanın ve üyelerin en az üçünün hukuk diplomasına sahip olması gerekir. Sadece başkan yardımcısı olmayan üyenin ekonomi veya mühendislik yüksek lisans diploması ile çalışmasına izin verilir. Komisyon başkanı ve üyeleri Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Meclis tarafından atanır. Başkan ve üyelerin görev süresi 5 (Beş) yıl olup bir kez yeniden seçilme hakları vardır.</p> <p>Komisyon genel olarak kendisine iletilen itirazın şikâyetleri başkan veya başkan yardımcısı dâhil olmak üzere 5 (Beş) üyesinden en az 3'ünün (Üçünün) toplantıda hazır bulunması halinde incelemeye başlar. İtirazın şikâyetlerin incelenmesi sonunda karar oy çokluğu ile alınır.</p> <p>Komisyon tarafından alınan kararlar idari açıdan nihaidir. Bu kararlara karşı İdare İstinaf Mahkemesine itiraz edilebilir. İnceleme sonunda Komisyon tarafından alınan karar, süreçteki tarafların yanı sıra bu karardan etkilenen diğer kurumlara da duyurulur ve kararın alınmasından itibaren 2 (İki) gün içinde Komisyonun internet sitesinde yayınlanır.</p> <p>Karar alma süreci içerisinde hiç kimse Komisyon üyelerini etkileyemez. Herhangi bir doğrudan veya dolaylı etkileme girişimi hukuki veya cezai kovuşturmanın başlatılmış olup olmadığına bakılmaksızın Kanun uyarınca para cezasıyla cezalandırılır.</p> <p>Komisyonun ayrıntılı organizasyon ve işleyiş kuralları tüm üyelerin oy çokluğuyla bizzat Komisyon tarafından kabul edilir.</p>
--	--

	<p>Komisyon başkanı, üyeleri veya çalışanları; başvuru sahibi, ekonomik operatör, kanuni temsilci veya yetkili kılınan kişi ile herhangi bir bağlantı veya ilişkisinin bulunması halinde kendisiyle veya yasal temsilcileriyle, başvuru sahibinin idari veya denetleyici yapılarının herhangi bir üyesiyle veya idarenin sorumlu personeliyle iş ilişkileri veya ikinci dereceye kadar doğrudan aile veya akrabalık ilişkileri, evlilik ilişkisi, hatta boşanma veya ikinci dereceye kadar kanuni ilişki halinde ve ayrıca diğer hariç tutma nedenlerinin doğrulanması halinde İdari Usul Kanunu hükümlerine göre itirazen şikâyete ilişkin karar alamaz veyahut karar alma sürecine katılamazlar.</p> <p>Komisyon başkanı, üyeleri veya çalışanları; daha önce sürece taraf olan idare veya ekonomik operatör tarafından istihdam edilmiş olmaları halinde iş ilişkisinin sona ermesinin üzerinden en az 2 (İki) yıl geçmeden itirazen şikâyete ilişkin karar alamazlar veya karar alma sürecine katılamazlar.</p> <p>İlgili taraflar Komisyon başkanının, üyelerinin veya çalışanlarının iletilen itirazen şikâyete ilişkin karar alma veya karar alma sürecinden muaf tutulmasını talep etme hakkına sahiptir.</p> <p>Komisyon, bir sonraki yılın ilk çeyreğinin sonuna kadar Meclise sunulmak üzere itirazen şikâyetlerle ilgili bir yıllık rapor hazırlamakla yükümlüdür.</p>
İtirazen Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	<p>Arnavutluk kamu alımları sisteminde herhangi bir kamu ihalesinde menfaati olan veya geçmişte menfaati olan ve idareler tarafından alınan (Kamu İhale Kanununu ihlal eden) bir karardan dolayı zarar gören veya zarar görme riski bulunan herhangi bir kişi, bu karara itiraz etme hakkına sahiptir. Amaç</p>

	<p>kamu ihale süreci boyunca isteklilerin meşru menfaatlerinin korunmasını sağlamaktır.</p> <p>Başvuru sahibi idarenin kendisine iletilen şikâyeti süresi içinde incelememesi veya reddetmesi halinde Kamu İhale Komisyonuna yazılı itirazın şikâyetinde bulunabilir.</p>
İtirazen Şikâyet başvuru süreleri	<p>İtirazen şikâyet başvurusunda bulunma süresi, Kanunda belirtilen sürenin sona ermesinden sonraki ilk iş gününden veya şikâyetin idarece reddedilmesi durumunda şikâyetçinin bu konuda bilgilendirildiği günden itibaren 7 (Yedi) gündür. Böyle bir durumda itirazın şikâyetinin yazılı kopyası eş zamanlı olarak ihaleyi yapan idareye bildirilir. Kamu İhale Komisyonuna yapılan itirazın şikâyet standart form kullanılarak yapılmak zorundadır.</p>
İtirazen Şikâyet inceleme sürecinde Kurumun yükümlülükleri	<p>Komisyon üyeleri Kamu İhale Kanununda belirtilmiş olan temel ilkeler olan:</p> <ul style="list-style-type: none">-Ekonomik operatörlere eşit ve ayrımcı olmayan bir şekilde davranma, şeffaf ve orantılı bir şekilde hareket etme zorunluluğunu;-Kanunun uygulama kapsamını değiştirememesi veya rekabeti kısıtlayamaması zorunluluğunu;-Çevre, sosyal ve iş mevzuatının öngördüğü zorunluluklar ile Anayasaya uygun olarak onaylanan uluslararası anlaşma ve sözleşmelerin hükümlerini uygulama zorunluluklarını dikkate alarak karar vermek zorundadır.

	<p>Ayrıca Kanunca belirlenmiş bir hüküm olarak, üyeler itirazen şikâyetlerin incelenmesinde tarafsızlık, karar vermede tutarlılık, yasallık, hız, verimlilik, erişilebilirlik, kamusal nitelik ve ihtilafların çözüm ilkelerini de göz önünde bulundurmaya zorundadır.</p> <p>Komisyon; Kamu İhale Kanunu, İdari Usul Kanunu ve diğer tüm ihale mevzuatını dikkate alarak karar verir.</p>
İtirazen Şikâyet başvuru bedelleri	<p>Mart 2010'da alınan Bakanlar Kurulu Kararına göre itirazen şikâyet sahibi, sözleşme bedelinin %5'i kadar bir başvuru ücreti ödemekle yükümlüdür.</p> <p>İnceleme sonucunda itirazen şikâyet unsurlarının haklı olduğu kabul edilirse bedel itirazen şikâyet sahibine geri ödenir. İtirazen şikâyetin haklı kabul edilmemesi durumunda itirazen şikâyetten elde edilen gelirin tamamı devlet bütçesine aktarılır.</p>
İnceleme kararlarının alınması için verilen azami süre	<p>Başvuru sahibinin yazılı itirazen şikâyet başvurusunu aldıktan sonra, Komisyon incelemeyi tamamlayıp 7 (Yedi) gün içinde karar vermekle yükümlüdür.</p>
İnceleme süreci ve sonucunda alınabilecek kararlar	<p>İhale sözleşmesi imzalanmadan önce Komisyon, idare tarafından alınan bir kararın veya eylemin Kanundaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlal ettiğine kanaat getirmesi halinde aşağıdakileri yapma yetkisine sahiptir:</p> <p>-Şikâyet konusuna yönelik olarak hukuk kuralları veya ilkelerine ilişkin bildirimde bulunmak,</p>

	<p>-İdarenin Kanuna aykırı herhangi bir eylemini veya kararını, kısmen veya tamamen iptal etmek (Bu yetki, Kanuna aykırı her türlü teknik şartname dâhil diğer tüm şartnameleri yürürlükten kaldırma yetkisini de içerir),</p> <p>-İdareye herhangi bir ihlali düzeltmesi ve düzeltmesinin ardından ihale sürecine devam edilmesi talimatını vermek,</p> <p>-Sözleşme imzalama sürecinin sonlandırılması talimatını vermek,</p> <p>-Kanunun ihlal edilmesi sonucunda zarara uğrayan başvuru sahibine tazminat ödenmesine karar vermek.</p> <p>Sözleşmenin imzalanmasından sonra Komisyon idare tarafından alınan bir kararın veya eylemin Kanundaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlal ettiğine kanaat getirmesi halinde aşağıdakileri yapma yetkisine sahiptir:</p> <p>-Haklılığın gerekçelendirilmesi durumunda itirazın şikâyet konusuna yönelik olarak hukuk kuralları veya ilkelerine ilişkin bildirimde bulunmak,</p> <p>-İstekli olarak Kanunun ihlali sonucunda zarara uğrayan başvuru sahibine tazminat ödenmesine hükmetmek [Bu paragraf uyarınca hükmedilen tazminatın düzeyi, ihale hazırlık masrafları veya isteklinin teklif fiyatının %10'u (hangisi daha büyükse) ile sınırlı olabilmektedir]. Komisyon, idareye isteklinin şikâyet masrafları için de tazminat ödemesine hükmedebilir.</p>
Yargısal Denetim	<p>Komisyon kararlarına karşı, kararın başvuru sahibine gönderilmesinden sonraki 45 (Kırk beş) gün içerisinde Bosna Hersek İdare Mahkemesine dava açılabilir.</p>

(ÜÇÜNCÜ DERECE İNCELEME)	Karara karşı bu süre içinde mahkemeye başvurulmaması halinde Komisyonun kararları kesinleşmiş sayılır.
---------------------------------	--

2. BOSNA HERSEK

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Bosna Hersek'te (BH) kamu alımları 2014 yılında kabul edilen Kamu İhale Kanunu (Kanun) ile düzenlenir. Kanun, Avrupa Birliği (AB) müktesebatı ile büyük ölçüde uyumludur ve AB'nin şeffaflık, eşit muamele, rekabet ve fonların uygun kullanımına ilişkin temel ilkelerini yansıtır. Yıllık verilere göre Bosna Hersek'te kamu alımlarının ülkenin Gayrı Safı Yurt içi Hâsılası içindeki payı ortalama %7,5'tir.

Kanun ile temel olarak iki kurum kurulur.

Birincisi: Saraybosna'da bir ofisi, Mostar ve Banja Luka'da birer şubesi bulunan kamu alımlarından sorumlu merkezi kurum Kamu İhale Kurumudur. Kurum; ihale stratejilerinin, politikaların ve taslak mevzuatın hazırlanmasından, kamu alımlarının izlenmesinden ve kamu alımları alanında danışmanlık ve eğitim faaliyetlerinin verilmesinden sorumlu bağımsız bir idari organdır. Kamu İhale Kurulu, Kurumun danışma organıdır.

İkincisi: İtirazen şikâyetleri incelemekten sorumlu, bağımsız ve özerk tüzel kişiliğe sahip Kamu İhale İnceleme Kurumudur.

Kamu Özel Ortaklıkları (KÖO) ve imtiyazlara ilişkin görev ve sorumlulukların dağılımı açısından ülkede ilgili kurumlar arasında parçalı bir yasal çerçeve mevcuttur. İmtiyazlar için kurumsal yapıyı imtiyaz kanunları belirler. Banja Luka'da BH İmtiyazlar Komisyonu, Saraybosna'da BH Federasyonu İmtiyazlar Komisyonu ve yine Banja Luka'da Sırp Cumhuriyeti İmtiyazlar Komisyonu bağımsız düzenleyici tüzel kişilikler olarak hareket eder; ayrıca ihalelerin verilmesinde ve uygulanmasında önemli rol oynar. KÖO ile ilgili kanunun izlenmesinden ise Maliye Bakanlığı sorumludur.

Merkezi satın alımlar Kanun kapsamında olsa da uygulamada merkezi satın alma sınırlıdır ve devlet düzeyinde merkezi bir satın alma kurumu yoktur. Bununla birlikte kantonlar düzeyinde merkezi satın alma organları bulunur (Merkez Bosna ve Tuzla Kantonları).

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet ve İtirazen Şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	39/2014 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun)
Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar veren kurum (İLK DERECE İNCELEME)	İhaleye ilişkin şikâyetlerin çözüme kavuşturulmasında görevli olan ilk derece inceleme makamı ilgili idaredir.
Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	Kanunda, bir kamu ihalesinde menfaati olan ve idarenin yürürlükteki yasal düzenlemelere aykırı eylemleri nedeniyle zarara uğradığını veya zarara uğrayabileceğini iddia eden herhangi bir ekonomik operatör tarafından şikâyet başvurularının yapılabileceği ifade edilir.
İdareye Şikâyet başvurusu yapılması ve inceleme süreci	İlk derece şikâyet mercii olan idareye şikâyet başvurusunda bulunmak için süre limitleri aşağıdadır:

	<p>-İlanda yer alan bilgilerle ilgili olarak; katılım taleplerinin veya tekliflerin sunulması için tanınan sürenin sona ermesinden en geç 7 (Yedi) gün önce,</p> <p>-İhale dokümanı ile ilgili olarak; dokümanın alındığı günden itibaren en geç 10 (On) gün içinde,</p> <p>-Açık ihale usulünde yapılan eylemler, işlemler ve eksikliklere ilişkin şikâyetler için teklif açılış tutanaklarının alınmasından itibaren en geç 10 (On) gün içinde,</p> <p>-Yeterlik incelemesi ve değerlendirilmesi ile en avantajlı teklif sahibinin incelenme, değerlendirilme ve seçim usulüne ilişkin kamu ihalelerinden kaynaklanan bireysel haklara ilişkin kararın alınmasından itibaren en geç 10 (On) gün içinde,</p> <p>-En son bentte belirtilen kamu ihalelerinden doğan bireysel haklara ilişkin kararın verildiği sürenin bitiminden itibaren en geç 10 (On) gün içinde.</p> <p>Ayrıca sözleşmenin Kanuna aykırı olarak imzalandığının öğrenilmesi üzerine en geç 30 (Otuz) gün ve bu usulde sözleşmenin akdedildiği günden itibaren en geç 1 (Bir) yıl içinde şikâyet başvurusu yapılabilir.</p> <p>İhalenin çerçeve anlaşma veya dinamik satın alma kapsamında verilmesi halinde, idarenin ihalenin çerçeve anlaşmaya dayalı olarak yapıldığını veya ihaleye ilişkin olarak dinamik satın alma ile verildiğini isteklilere bildirmesi durumunda 30 (Otuz) gün içinde şikâyet başvurusu yapılır.</p> <p>Düşük bedelli kamu alımlarında en avantajlı teklif sahibinin seçimine ilişkin kararın alındığı günden itibaren 5 (Beş) gün içinde şikâyet başvurusunda bulunulmalıdır.</p>
--	--

	<p>Kanun hükümlerine uygun olarak şikâyet başvurusunda bulunmayan başvuru sahibi, sonraki aşamalarda aynı gerekçelerle yasallığı sorgulama hakkını kaybeder.</p> <p>İdare, Kanunda belirtilen haller dışında, tüm teklif sahiplerinin ihaleyi kazanan hakkında bilgilendirildiği günden itibaren 15 (On beş) günlük sürenin sonuna kadar ihale sözleşmesini imzalamaz.</p> <p>Başvuru sahibinin yazılı şikâyetinin alınması üzerine, şikâyet tamamen incelenip bir karar verilinceye kadar devam eden ihale süreci askıya alınır.</p> <p>İdare, şikâyetin kendisine ulaşmasından itibaren 5 (Beş) gün içerisinde şikâyeti inceleyerek gerekçeli kararını vermeli ve en geç bir sonraki iş gününde alınan kararı ve gerekçesini başvuru sahibine bildirmelidir.</p>
<p>İtirazen Şikâyet başvurularını inceleyen Kurum ve Kuruma İlişkin Genel Bilgiler</p> <p>(İKİNCİ DERECE İNCELEME)</p>	<p>Kamu İhale İnceleme Kurumu (İnceleme Kurumu)</p> <p>İtirazen şikâyetleri incelemekten sorumlu, bağımsız ve özerk tüzel kişiliğe sahip Kurumun merkezi Saray Bosna'dadır. Banja Luka ve Mostar'da da ofisleri bulunur. İnceleme Kurumu yarı yargısal bir yapıya sahiptir.</p> <p>İnceleme Kurumu, idare hukuku ve idare usul hukuku alanında uzman olanlar arasından seçilen ve statüleri bağımsız bir yargıçla eş değer olan 3 (Üç) üyeden oluşur. Üyeler akademik faaliyetler hariç doğrudan veya dolaylı, sürekli veya geçici başka bir görevle uğraşamazlar. Üyeler yapım işleri, kamu alımları, ulaştırma ve stratejik iş yönetimi alanlarında uzman olanlar arasından açık yarışma yoluyla seçilir.</p>

İtirazen Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	<p>Kanunda hangi kararların İnceleme Kurumuna itirazen şikâyet olarak iletilebileceği açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte, bir kamu ihalesinde menfaati olan ve idarenin yürürlükteki yasal düzenlemelere aykırı eylemleri nedeniyle zarara uğradığını veya zarara uğrayabileceğini iddia eden herhangi bir ekonomik operatör tarafından itirazen şikâyet başvurusu yapılabilir.</p>
İtirazen Şikâyet başvuru süreleri	<p>Bir şikâyetin süresi içinde değerlendirilmemesi, uygun görülmemesi veya yetkisiz bir kişi tarafından yapılması halinde; ilk inceleme mercii olarak idare tarafından şikâyeti reddetme kararı üzerine başvuru sahibi bu karara karşı, kararın kendisine tebliğinden itibaren 10 (On) gün içinde İnceleme Kurumuna itirazen şikâyet başvurusunda bulunabilir.</p> <p>Öte yandan, şikâyetin kabul edilmesi ve yetkili bir kişi tarafından zamanında sunulması halinde idare; şikâyeti değerlendirerek kısmen veya tamamen haklı olup olmadığını belirleyebilir ve bir karar yayınlayarak işlemi düzeltebilir, harekete geçebilir veya mevcut kararı veya hükmü iptal ederek yerine başka bir karar veya hüküm koyabilir veya ihale usulünü iptal edebilir ve şikâyetin alındığı günden itibaren 5 (Beş) gün içinde Kanun tarafından öngörülen şekilde tüm katılımcıları bilgilendirebilir. Bu bağlamda, kararın alınmasından itibaren 5 (Beş) gün içinde idare aracılığıyla İnceleme Kurumuna itirazen şikâyet başvurusunda bulunulmalıdır.</p> <p>İdare, şikâyetin temelsiz olduğuna karar vermesi halinde kararını ve şikâyette yer alan iddialara ilişkin görüşünü şikâyete konu usule ilişkin tüm belgelerle birlikte alındığı günden itibaren 5 (Beş) gün içinde İnceleme Kurumuna iletmekle yükümlüdür.</p>

İtirazen Şikâyet inceleme sürecinde Kurumun yükümlülükleri	<p>Başvuru sahibinin yazılı itirazın şikâyetini aldıktan sonra İnceleme Kurumu idarenin devam etmekte olan ihale sürecini 5 (Beş) günlük bir süre için askıya aldığından emin olmalıdır. Bu süre sona ermeden önce, İnceleme Kurumu bir ‘ara karar’ alınıp alınmayacağına karar verir ve en geç bir sonraki iş günü idareyi bu konuda bilgilendirir.</p> <p>İtirazen şikâyetin alınmasını takiben ve sözleşmenin imzalanmasından önce herhangi bir zamanda İnceleme Kurumu, nihai kararını verene kadar bir ‘ara karar’la ihale sürecini askıya alabilir veya sürecin devamı sırasında idare tarafından alınan herhangi bir kararın veya eylemin uygulanmasını askıya alabilir. Bu kararın alınabileceği durumlar, Kanunda aşağıdaki gibi sıralanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none">-İnceleme Kurumu elindeki bilgileri göz önünde bulundurduğunda itirazın şikâyetin haklı olma ihtimalinin yüksek olduğunu düşündüğünde ve/veya-Askıya alma kararının verilmesinin kamu çıkarına, idareye veya isteklilere orantısız bir zarar vermeyeceği durumlarda.
İtirazen Şikâyet başvuru bedelleri	<p>Başvuru sahibi, İnceleme Kurumu nezdinde itirazın şikâyet işlemlerinin başlatılması için bir başvuru bedeli ödemekle yükümlüdür. Bunlar:</p> <ul style="list-style-type: none">-Yaklaşık maliyeti 25.565 Euro’ya kadar olan ihalelerde 255,65 Euro,-Yaklaşık maliyeti 25.565-40.903 Euro arası olan ihalelerde 409 Euro,

	<p>-Yaklaşık maliyeti 40.903-127.823 Euro arası olan ihalelerde 1.022,60 Euro,</p> <p>-Yaklaşık maliyeti 127.823,50-204.517 Euro arası olan ihalelerde 1.789,50 Euro,</p> <p>-Yaklaşık maliyeti 204.518-409.033 Euro arası olan ihalelerde 2.556,50 Euro,</p> <p>-Yaklaşık maliyeti 409.034-4.601.626 Euro arası olan ihalelerde 3.834,60 Euro,</p> <p>-Yaklaşık maliyeti 4.601.626,90 Euro'ya eşit veya üstünde olan ihalelerde 5.112,90 Euro'dur.</p>
İnceleme kararlarının alınması için verilen azami süre	<p>İnceleme Kurumu, idarenin şikâyet başvurusunu sonuçlandırdığı günden itibaren 15 (On beş) gün içinde ancak şikâyetin idare tarafından alındığı günden itibaren de en geç 30 (Otuz) gün içinde itirazın şikâyet hakkında bir karar almakla yükümlüdür.</p>
İnceleme süreci ve sonucunda alınabilecek kararlar	<p>İhale sözleşmesi imzalanmadan önce İnceleme Kurumu, idare tarafından alınan bir kararın veya eylemin Kanundaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlal ettiğine kanaat getirmesi halinde aşağıdakileri yapma yetkisine sahiptir:</p> <p>-İtirazın şikâyet konusuna yönelik olarak hukuk kuralları veya ilkelerine ilişkin bildirimde bulunmak,</p> <p>-İdarenin Kanuna aykırı herhangi bir eylemini veya kararını, kısmen veya tamamen iptal etmek (Bu yetki, Kanuna aykırı her</p>

	<p>türlü teknik şartname dâhil diğer tüm şartnameleri yürürlükten kaldırma yetkisini de içerir),</p> <p>-İdareye herhangi bir ihlali düzeltmesi ve düzeltmesinin ardından ihale sürecine devam edilmesi talimatını vermek,</p> <p>-Sözleşme imzalama sürecinin sonlandırılması talimatını vermek,</p> <p>-Kanunun ihlal edilmesi sonucunda zarara uğrayan başvuru sahibine tazminat ödenmesine karar vermek.</p> <p>Sözleşmenin imzalanmasından sonra İnceleme Kurumu; idare tarafından alınan bir kararın veya eylemin ihale kanunundaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlal ettiğine kanaat getirmesi halinde aşağıdakileri yapma yetkisine sahiptir:</p> <p>-Haklılığın gerekçelendirilmesi durumunda itirazın şikâyet konusuna yönelik olarak hukuk kuralları veya ilkelerine ilişkin bildirimde bulunmak,</p> <p>-İstekli olarak Kanunun ihlali sonucunda zarara uğrayan başvuru sahibine tazminat ödenmesine hükmetmek [Bu paragraf uyarınca hükmedilen tazminatın düzeyi, ihale hazırlık masrafları veya isteklinin teklif fiyatının %10'u (hangisi daha büyükse) ile sınırlı olabilmektedir]. İnceleme Kurumu, idareye isteklinin şikâyet masrafları için de tazminat ödemesine hükmedebilir.</p>
Yargısal Denetim (ÜÇÜNCÜ DERECE İNCELEME)	<p>İnceleme Kurumu kararlarına karşı, kararın başvuru sahibine gönderilmesinden sonraki 45 (Kırk beş) gün içerisinde Bosna Hersek İdare Mahkemesine dava açılabilir. Karara karşı bu süre içinde mahkemeye başvurulmaması halinde İnceleme Kurumunun kararları kesinleşmiş sayılır.</p>

3. HIRVATİSTAN

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Kamu alımları Hırvatistan ekonomisinin önemli bir bölümünü oluşturur. Dünya Bankası verilerine göre kamu alımlarının ülkenin Gayrı Safi Yurt içi Hâsılası içindeki payı ortalama olarak %13'tür.

Hırvatistan'da Ekonomi, Girişimcilik ve Esnaf Bakanlığı bünyesindeki Kamu İhale Sistemi Başkanlığı; ihtilaf kanunları da dâhil olmak üzere kamu ihale sisteminden sorumlu merkezi devlet organıdır. Kurum; Kamu İhale Kanununun (Kanun) ve kamu alımları alanındaki diğer yasal düzenlemelerin uygulanmasıyla bağlantılı olarak görüş sunulması, talimat verilmesi ve hukuki yardım sağlanmasını da içeren kamu alımlarına ilişkin yasal ve kurumsal çerçevenin oluşturulmasından, kamu alımlarına ilişkin kanun ve diğer düzenleme taslak tekliflerinin hazırlanması ve koordinasyonundan sorumludur. Kurum ayrıca kamu ihale sistemini kullanan kişilere yönelik eğitim ve mesleki gelişime ilişkin faaliyetlerin hazırlanması ve uygulanmasından da sorumlu kurum olarak görev yapar. Kurum, verdiği eğitimler sonucunda kamu alımları alanında görev yapan devlet memurlarına yönelik sınavlar düzenler ve sertifikalar verir. Memurlara yönelik hazırlanan sınavlara ilişkin masraflar Kurum tarafından karşılanır.

Avrupa Birliği Kamu Alımları Şikâyet Direktifinin iç mevzuata aktarılması neticesinde kamu alımlarına yönelik şikâyetleri incelemek üzere Kamu Alımlarını Denetleme Komisyonu bağımsız ve yarı yargısal bir organ olarak oluşturulur ve görevlendirilir.

Ayrıca kamu alımları sistemi içinde imtiyazlardan Maliye Bakanlığı; Kamu Özel Ortaklıkları alanından ise Kamu Özel Ortaklık Ajansı sorumludur.

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	20.07.2011 tarih ve 71-05-03/1-11-2 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun)
--	--

<p>Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar veren kurum</p> <p>(İLK DERECE İNCELEME)</p>	<p>Kamu Alımlarını Denetleme Komisyonu</p> <p>Hırvatistan Cumhuriyeti ve Avrupa Topluluğu ile Üye Ülkeleri arasında imzalanan anlaşma kapsamında üstlenilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi amacıyla 2003 yılında Kamu Alımlarını Denetleme Komisyonu kurulur.</p> <p>Komisyon, kamu alımları süreci içerisindeki şikâyetleri incelemekle yetkilendirilmiş ilk derece inceleme organıdır.</p>
<p>Şikâyet başvurularını inceleyen Kurum ve Kuruma İlişkin Genel Bilgiler</p>	<p>Komisyon tam yargısal bir organ olmamakla birlikte yargının güçlü özelliklerine sahiptir. Ülkede kamu alımları alanındaki hukuki ihtihatların önemli bir kısmını Komisyon kararları oluşturur. Komisyonun çalışmaları Kamu İhale Kanunu tarafından düzenlenir.</p> <p>Komisyon; 1 (Bir) başkan, iki (İki) başkan yardımcısı ve altı (Altı) üye olmak üzere 9 (Dokuz) üyeden oluşur. Üyeler, Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümetinin teklifi üzerine Hırvatistan Parlamentosu tarafından 5 (Beş) yıllık bir süre için atanır ve çalışmalarından dolayı Hırvatistan Parlamentosuna karşı sorumludur.</p> <p>Komisyon, öncelikli olarak kamu ihalelerine ilişkin hukuki ihtilafların çözümünden sorumlu olmakla birlikte imtiyazlar ve Kamu Özel Ortaklıkları alanındaki uyuşmazlıkları da inceler.</p> <p>Komisyon toplantıları Kanunda aksi belirtilmedikçe halka kapalı oturumlar şeklinde gerçekleştirilir.</p> <p>Taraflar özellikle hukuki bir konuyu açıklığa kavuşturmak söz konusu olduğunda sözlü duruşma talebinde bulunabilir. Komisyon bu talebi kabul edebilir veya reddedebilir. Komisyonun kendisi de sözlü duruşma talep edebilir.</p>

	<p>Duruşmalarda görüşmeler tutanaklara kaydedilmek zorundadır. Sözlü duruşmalar, devlet sırrının söz konusu olması durumu dışında, kamuya açık olmalıdır.</p>
Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	<p>Belirli bir kamu ihale sözleşmesi veya çerçeve anlaşmasının elde edilmesinden menfaati olmuş veya olan ve sübjektif hakların ihlalden zarar gören veya zarar görme ihtimali bulunan her gerçek, tüzel kişi veya bir grup gerçek ve/veya tüzel kişi şikâyet başvurusunda bulunma hakkına sahiptir.</p> <p>Sorumlu merkezi devlet idare organı ve yetkili devlet savcılığı da şikâyet başvurusunda bulunma hakkına sahiptir.</p> <p>Şikâyet sürecinin tarafları; başvuru sahibi, idare, seçilen aday ve seçilen isteklidir. Şikâyet sürecinde taraflardan her biri, taleplerinin dayandığı tüm belge ve bilgileri ve bu bilgi/belgeleri doğrulayan kanıtları Komisyona sunmakla yükümlüdür.</p>
Şikâyet başvurusu sürecinde ihale makamının yükümlülükleri	<p>İdare, şikâyet başvurusunun alınmasından itibaren en geç 5 (Beş) gün içinde Kanunda belirlenmiş olan belgeleri Komisyona sunmakla yükümlüdür.</p>
Şikâyet başvurularının yapılacağı ortam	<p>Başvurular yazılı olarak yapılır. Şikâyet; elektronik imzaya ilişkin hükümler doğrultusunda her iki tarafça da elektronik belge ibrazına ilişkin koşulların yerine getirilmesi şartıyla şahsen, posta yoluyla veya elektronik ortamda yapılabilir. Başvuru sahibi, eş zamanlı olarak, başvurunun bir kopyasını idareye sunmak zorundadır. Aksi halde şikâyet başvurusu geçersiz sayılır.</p>

Şikâyet başvuru süreleri	İhale usullerine göre şikâyet başvurusu yapmak için süre limitleri Kanunda değişkenlik gösterir. Süreler Kanunun 146'ncı ila 153'üncü maddeleri arasında ayrıntılı bir biçimde açıklanır.
Şikâyet başvuru bedelleri	İhtilafların çözüm süreci şikâyet başvuru formunun doldurulmasıyla başlar. İlk derece incelemesi yapılması için gereken başvuru bedeli, sözleşme bedeline bağlı olarak yaklaşık 400 Euro ile 13.500 Euro arasında değişir. Söz konusu bedel merkezi bütçeye aktarılır. Başvuru sahibinin lehine karar verilmesi durumunda bedel başvuru sahibine geri ödenir.
İnceleme kararlarının alınması için verilen azami süre	Komisyon, şikâyet dosyasının tamamlandığı günden itibaren 30 (Otuz) gün içinde karar vermek ve kararını Komisyonun internet sitesinde yayımlamak zorundadır. Taraflara tebligat, yayım tarihinden itibaren 8 (Sekiz) günlük sürenin sonunda yapılmış sayılır.
İncelemenin kapsamı	Komisyon ihtilaflı konular hakkında karar verirken iddia edilen konuların sınırları dâhilinde hareket etmekle birlikte, Kanunda sayılan usul gereklerini ve esasa ilişkin ihlalleri de resen dikkate alır.
Şikâyet inceleme sürecinde Kurumun yükümlülükleri	Komisyon, şikâyet başvurusu yapıldığında istekli veya aday mevcut ise en avantajlı teklif sahibini ve adayını başvuru hakkında derhal bildirmek zorundadır. En avantajlı istekli ve

	<p>aday şikâyete ilişkin beyanını belirli bir süre içerisinde Komisyona sunabilir.</p> <p>İhale dokümanlarına, dokümanlardaki değişikliklere veya ön ilana yönelik şikâyet başvurusunun alınmasıyla birlikte, Kanunda aksi belirtilmedikçe, ihale süreci Komisyon tarafından askıya alınır. İhale kararına karşı şikâyet başvurusu yapıldıysa bir kamu ihale veya çerçeve anlaşma sözleşmesi imzalanamaz.</p> <p>İhale kısımlara bölünmüş ise, şikâyet edilen kısım için süreç askıya alınır. Bu sayılan durumlar dışında ve başvuru sahibinin ihtiyati tedbir talebinin kabul edilmesi haricinde şikâyet başvurusu, kamu alım sürecinin devamına ve sözleşmelerin imzalanmasına engel teşkil etmez.</p> <p>Komisyon kararı, kararın alınma sebeplerini de içeren açıklamayı da içermelidir.</p>
İnceleme süreci ve sonucunda alınabilecek kararlar	<p>Komisyon kendisine yöneltilen şikâyet başvurularını inceledikten sonra aşağıda sayılan kararları alabilir:</p> <ul style="list-style-type: none">-Süreci askıya almak,-Başvuruyu; yetkisizlik, kabul edilemezlik, usulsüzlük, zamansızlık, hukuki yarar yokluğu ve yetkisiz bir kişi tarafından yapılmış olması nedeniyle reddetmek,-Başvuruyu reddetmek,-İhale ilanı, dokümanları veya kamu ihale sürecine ilişkin diğer tüm belgelerde (teknik, mali ve diğer tüm hükümlerde ayrımcılık yapılması dâhil olmak üzere) hukuka aykırı olan bir kararı, usulü veya eylemi iptal etmek,

	<p>-Kamu ihale sözleşmesini veya çerçeve anlaşmayı ya da bunların bir kısmını iptal etmek,</p> <p>-Şikâyet sürecinin masraflarının tazmin edilmesi talebi hakkında karar vermek,</p> <p>-İhtiyati tedbir kararı vermek,</p> <p>-Kamu ihale sürecinin devamına veya bir kamu ihale sözleşmesi veyahut çerçeve anlaşması imzalanmasına karar vermek,</p> <p>-İdareye/kuruluşa para cezasına hükmetmek.</p>
<p>Yargısal Denetim</p> <p>(İKİNCİ DERECE İNCELEME)</p>	<p>Komisyon kararlarına karşı Hırvatistan Cumhuriyeti Yüksek İdare Mahkemesi nezdinde dava açılabilir. Yüksek İdare Mahkemesi bu nedenle ikinci derece inceleme organıdır. Yüksek İdare Mahkemesi, Komisyonun kararını iptal ederse kamu ihale sürecinin devam edip etmeyeceği hakkında da karar vermek durumundadır.</p> <p>Tüm idari uyuşmazlık kararlarına ilişkin bilgiler Komisyonun internet sitesinde yayımlanmalıdır.</p> <p>Genel olarak ülkede üçüncü derece inceleme imkânı söz konusu değildir. Ancak Yüksek İdare Mahkemesinin nihai kararının hukuka uygunluğunu incelemek üzere Hırvatistan Cumhuriyeti Danıştayına olağanüstü bir hukuki yol talep edilmesi imkânı da mevcuttur.</p>

4. KARADAĞ

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Kamu ihaleleri alanında Karadağ'da 2019 yılında yürürlüğe giren kanun 74/19 sayılı Kamu İhale Kanunudur (Kanun). İlgili Kanun kamu ihale sistemini modernize etmeyi ve uluslararası yükümlülüklerle uyumlu hale getirmeyi amaçlar. Bu sayede kamu ihale mevzuatı ve özellikle şikâyet prosedürlerine ilişkin mevzuat Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumlu hale getirilmek istenir.

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	74/19 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun)
Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar alan kurum (İLK DERECE İNCELEME)	Gerek Kanuna tabi ihalelere gerekse savunma ve güvenlik alanındaki ihalelere ilişkin şikâyet başvuruları, Kamu İhale Prosedürlerinde Hakların Korunması Komisyonu (Hakları Koruma Komisyonu) tarafından incelenir. Hakları Koruma Komisyonuna yapılacak şikâyet başvurusu, ihaleyi yapan idare üzerinden gerçekleştirilir.
Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	Şikâyet başvurusu konusunda; -İhale dokümanına ve ihale dokümanında yapılan değişikliklere ilişkin olarak ekonomik operatörler, -Yeterlik başvurularının alınması, açılması, değerlendirilmesine ve değerlendirme dışı bırakılmaya ilişkin olarak yeterlik başvurusunda bulunan adaylar, -İhaleye davete, tekliflerin alınmasına, açılmasına, değerlendirilmesine, adayların veya isteklilerin değerlendirme

	<p>dışı bırakılmasına, en avantajlı teklifin seçimine ve ihalenin iptaline ilişkin olarak ihaleye teklif veren istekliler ve adaylar başvuruda bulunabilir.</p>
Şikâyet başvurularının yapılacağı ortam	<p>Şikâyet başvuruları, Elektronik Kamu İhale Sistemi kuruluncaya kadar fiziksel olarak doğrudan veya posta yoluyla yapılır.</p>
Şikâyet başvuru süreleri	<p>Tüm ihale prosedürleri için şikâyet başvuru süresi 10 (On) gündür.</p>
Şikâyet başvuru bedelleri	<p>Başvuru sahipleri, başvuruya konu ihalenin yaklaşık maliyetinin %1'i tutarında parayı başvuru bedeli olarak yatırmakla yükümlüdür. Ancak bu miktar 20.000 Euro'yu aşamaz.</p> <p>İnceleme sonucunda alınan kararın başvuru sahibi lehine olması halinde bu bedel başvuru sahibine geri ödenir.</p>
Şikâyet başvurusu sürecinde ihale makamının yükümlülükleri	<p>İdare, Elektronik Kamu İhale Sistemi üzerinden şikâyet başvurusunun alınmasından itibaren 3 (Üç) gün içinde, şikâyet başvurusunun alındığına ve bu başvuru üzerine bir karar alınmıncaya kadar ihale işlemlerinin devam ettirilmeyeceğine ilişkin tebliğde bulunmakla yükümlüdür.</p>

	<p>İdarenin şikâyetin bütünüyle haklı olduğunu düşünmesi halinde, idare, şikâyetin alındığı günden itibaren 8 (Sekiz) gün içinde:</p> <ul style="list-style-type: none">-Şikâyet konusu kararı iptal edebilir,-Şikâyet konusu kararı başka bir kararla değiştirebilir,-Şikâyet talebine uygun olarak ihale dokümanını düzeltebilir veya tamamlayabilir,-İhaleyi iptal edebilir. <p>İdare; hukuka aykırı, süresinde yapılmayan, başvuru bedelinin ödendiğine ilişkin belgenin bulunmadığı veya yetkisiz bir kişi tarafından yapılan şikâyet başvurularını kabul edemez.</p> <p>Bu durumda şikâyetin alındığı günden itibaren 8 (Sekiz) gün içinde tüm ekleriyle şikâyet başvurusunu, ihale işlem dosyasının bir kopyasını ve isteklilerce verilen teklifleri Hakları Koruma Komisyonuna iletmekle yükümlüdür. İdare bu belgelere ek olarak, şikâyet başvurusuna vermiş olduğu cevabı da Hakları Koruma Komisyonuna sunabilir.</p>
İnceleme kararlarının alınması için verilen azami süre	<p>Başvuru sahibinin şikâyet başvurusunu geri çekmesi sonucunda şikâyet inceleme sürecinin durdurulmasına ilişkin karar şikâyet başvurusunun geri çekilmesinden itibaren 8 (Sekiz) gün içinde alınmalıdır.</p> <p>Şikâyet başvurusunun;</p> <ul style="list-style-type: none">-İdarenin izin verilmeyen bir eylemiyle ilgili olması durumunda hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle reddi kararı,

	<p>-Süre bitiminden sonra yapılması nedeniyle zamansız olduğu gerekçesiyle reddi kararı,</p> <p>-Şikâyet başvurusunda bulunmaya yetkili olmayan bir kişi tarafından yapılması nedeniyle reddi kararı,</p> <p>-Başvuru bedelinin ödendiğini gösteren belgenin bulunmaması nedeniyle reddi kararı,</p> <p>-Başvuru sahibinin belirtilen süre içerisinde resmi eksiklikleri giderememesi gerekçesiyle reddi kararı şikâyet dosyasının ve gerekli belgelerin idare tarafından sunulmasından itibaren 8 (Sekiz) gün içinde alınmalıdır.</p> <p>Şikâyet başvurusunun;</p> <p>-Şikâyet konusu iddiaların tamamen asılsız olduğunun tespiti gerekçesiyle reddi kararı,</p> <p>-Şikâyetin kısmen veya tamamen kabul edilmesine ilişkin karar ve</p> <p>-İdarenin kararının veya işlemlerinin iptali ve ihalenin iptali kararları şikâyet dosyası ile gerekli belgelerin idare tarafından sunulmasından itibaren 30 (Otuz) gün içinde alınmalıdır.</p>
İncelemenin kapsamı	Hakları Korunma Komisyonu tarafından yapılan inceleme şikâyet başvurusundaki iddialar ile sınırlıdır.
Yargısal Denetim	Hakları Korunma Komisyonu tarafından şikâyet başvurularının incelenmesi üzerine alınan kararlara karşı İdare Mahkemesi nezdinde idari dava açılabilir.

(İKİNCİ DERECE İNCELEME)	Ayrıca Kanunun ihlali nedeniyle zarara uğrayan herhangi bir kişi, Kanuna uygun olarak zararının tazminine yönelik yetkili mahkeme önünde dava açma imkânına sahiptir.
İhalelere ilişkin verilerin toplanması	<p>İdareler, sürekli olarak aşağıda yer verilen bilgilerin kaydını tutmak ve Maliye Bakanlığına sunmakla yükümlüdür:</p> <ul style="list-style-type: none">-İdarenin adı ve adresi, ihalenin konusu ve tahmini değeri,-Sunulan yeterlik başvurularının veya tekliflerinin sayısı,-Nitelikli adayların veya teklif sahiplerinin adı,-Vasıfsız adayların veya teklif sahiplerinin adı,-Seçilen teklif sahibinin adı,-İlanlı pazarlık usulünün, müzakereli rekabetçi usulün, rekabetçi diyalogun veya ilansız pazarlığın tercih edilme nedenleri,-İhalenin iptali kararının alınma nedenleri,-Tekliflerin sunulmasında elektronik iletişim araçlarının kullanılmamasının nedenleri,-Yerleşik çıkar çatışmalarına ve alınan önlemlere ilişkin veriler,-Yapılan şikâyet başvurularına ilişkin veriler,-Sözleşmenin imzalanma tarihi. <p>İdareler sonuçlandırmış oldukları ihalelere ilişkin istatistikleri içeren raporları da Maliye Bakanlığına sunmak zorundadır. Bakanlık, kamu alımlarına ilişkin istatistik raporunun içeriğine</p>

	<p>ve sunulma yöntemine ilişkin olarak idarelere yönelik talimatları internet sitesinde yayınlar.</p> <p>Her yıl bir önceki yıla ait kamu alımlarına ilişkin istatistiksel rapor Bakanlık tarafından hazırlanarak Hükümete sunulur ve kabul edildikten sonra rapor internet sitesinde yayınlanır.</p>
İncelemeye ilişkin verilerin toplanması	<p>Kanunda belirtildiği üzere, Hakları Korunma Komisyonu yürüttüğü çalışmalara ilişkin raporları Hükümete ve Meclise yıllık olarak sunmakla yükümlüdür.</p>

5. KOSOVA

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Kosova’da kamu alımlarına ilişkin ilk düzenleme 1999 yılında yapılmış olup sonrasında 2003 ve 2008 yıllarında yeni Kamu İhale Kanunları kabul edilir. 2011 yılında yürürlüğe giren 04/L-042 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun) ise güncelliğini korur, aynı zamanda Avrupa Birliği (AB) müktesebatıyla kısmen uyumlu hale getirilir. Öte yandan, AB müktesebatıyla uyumun amaçlandığı yeni bir kanun çalışmasının hazırlıkları halen devam etmektedir.

Kamu ihale sisteminin kurumsal yapısı, farklı görev ve sorumluluklara sahip üç kurumdan oluşur. Bu kurumlardan Merkezi İhale Kuruluşu; Maliye, Çalışma ve Transferler Bakanlığına bağlı olup merkezi alımları gerçekleştirir. Diğer kurumlar ise kamu ihale sisteminin genel koordinasyonundan, denetiminden ve kamu ihale mevzuatının detaylandırılmasından sorumlu olan Kamu İhale Düzenleme Komisyonu ile Kanunun ihlal edildiğine ilişkin tüm iddiaları ve teklif sahiplerinin şikâyetlerini inceleyen Kamu İhale İnceleme Kurumudur.

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	<p>-04/L-042 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun)</p> <p>-Kamu İhale İnceleme Kurumunun Kanuna uygun olarak belirleyeceği inceleme usulüne ilişkin kurallar</p>
Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar alan kurum (İLK DERECE İNCELEME)	<p>Bağımsız idari bir kurum olan Kamu İhale İnceleme Kurumu, Kanunda düzenlenen idarelerin gerçekleştireceği tüm ihaleler ile yapım işlerinde imtiyaz sahibi olanların yürüteceği ihalelere ilişkin şikâyet incelemelerinden sorumludur.</p> <p>İnceleme Kurumunun şikâyet inceleme sistemi iki aşamalı bir inceleme mekanizmasından oluşur.</p> <p>İlk aşama ilk inceleme olarak adlandırılır ve başvuru üzerine ilk incelemenin yapılması amacıyla İnceleme Kurumu bir uzman görevlendirir. Uzman, değerlendirmesini yaptıktan sonra idareye; ihalenin iptal edilmesi, süre uzatımı, alınan kararın aksi yönde karar alınması, kararın geçersiz kılınması, düzeltici işlem yapılması yönünde tavsiyelerde bulunur.</p> <p>İdare, uzmanın değerlendirmelerini aldıktan sonra, şikâyet başvurusundaki iddialara ilişkin değerlendirmede bulunarak bir karar almakla yükümlüdür.</p> <p>Hiçbir karar alınmaması veya ret kararı alınması halinde durum İnceleme Kurumunun ilgili inceleme paneline havale edilir, olumlu karar üzerine düzeltici işlem yapılmaması halinde ise başvuru sahibi bu durumu inceleme paneline bildirir. Bu noktada incelemenin inceleme panelleri tarafından yapıldığı ikinci aşama başlar.</p>

	<p>İnceleme Kurumu, birtakım inceleme panellerinden oluşmakta olup bu paneller ihalenin büyüklüğüne veya işin zorluğuna bağlı olarak 1 (Bir) , 3 (Üç) veya 5 (Beş) üyeden meydana gelir.</p>
Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	<p>Yürütülmekte olan ihale ile “ilgisi olan taraflar” şikâyet başvurusunda bulunabilir.</p>
Şikâyet başvurularının yapılacağı ortam	<p>Şikâyet başvuruları, elektronik ihale platformu üzerinden yapılır. Başvurunun bir kopyası aynı zamanda idareye gönderilir.</p>
Şikâyet başvuru süreleri	<p>Şikâyet başvuru süresi 10 (On) gün olarak belirtilir. Bu süre, ihale bir isteklinin üzerine bırakılmışsa ya da iptal edilmişse ihale kararının başvuru sahibine bildiri tarihinden itibaren başlar.</p>
Şikâyet başvuru bedelleri	<p>Tüm şikâyet başvuruları için ödenmesi gereken şikâyet başvuru bedeli 500 Euro’dur. Şikâyetin uygun bulunması durumunda, başvuru bedeli olarak ödenen miktar başvuru sahibine geri ödenir.</p> <p>İnceleme panelinin şikâyet başvurusunda öne sürülen tüm iddiaların gerçeklikten uzak ve ehemmiyetsiz olduğuna karar vermesi halinde İnceleme Kurumu, şikâyet başvuru sahibinin 5.000 Euro'ya kadar ek bir ceza ödemesini talep edebilir.</p>

<p>Şikâyet başvurusu sürecinde ihale makamının yükümlülükleri</p>	<p>İnceleme Kurumu tarafından görevlendirilen inceleme uzmanının şikâyet başvurusunu incelemesi üzerine yapmış olduğu değerlendirmeler idareye gönderildikten sonra, idare 4 (Dört) gün içerisinde şikâyet başvurusundaki iddialarla ilgili bir karar almakla yükümlüdür. Alınan bu kararı ise inceleme uzmanına, inceleme paneline ve başvuru sahibine yazılı olarak bildirmek mecburiyetindedir. Bu süre içerisinde bir karar alınmazsa veya şikâyet başvurusundaki iddialar reddedilirse şikâyet başvurusu, İnceleme Kurumunun ilgili inceleme paneline havale edilecektir.</p> <p>İdarenin şikâyet başvurusundaki iddialara ilişkin kararı inceleme uzmanının değerlendirmesi ile çelişiyorsa, idare bu kararının gerekçelerini detaylı olarak bildirmek zorundadır.</p> <p>İdare şikâyet başvurusundaki iddiaları geçerli olarak kabul etmekle birlikte aykırılığın giderilmesine ilişkin düzeltici işlemde bulunmadıysa başvuru sahibi, bu durumu yazılı olarak İnceleme Kurumunun ilgili inceleme paneline inceleme talebinde bulunma yoluyla bildirme hakkına sahiptir.</p>
<p>İnceleme kararlarının alınması için verilen azami süre</p>	<p>İnceleme Kurumu şikâyet başvurusunun alınmasından itibaren 1 (Bir) gün içerisinde başvuruda aşağıdaki hususlarda bir eksiklik olup olmadığını inceler:</p> <ul style="list-style-type: none">-Başvuru sahibinin adı, adresi ve iletişim bilgileri,-İlgili idarenin adı,-İlgili satın alma faaliyetinin makul ölçüde belirlenmiş bir tanımı,

	<p>-Düzenlenmiş veya yayınlanmışsa ilgili ihale sonuç bildiriminin bir kopyası,</p> <p>-Başvuru sahibinin Kanunda tanımlandığı gibi ihaleyle “ilgisi olan taraf” sıfatını karşıladığını göstermesi,</p> <p>-İddia edilen ihlali oluşturan veya buna yol açan fiili gerçek durumların belirtilmesi,</p> <p>-Kanunun ihlal edildiği iddia edilen hüküm veya hükümlerinin belirtilmesi,</p> <p>-Başvuru sahibinin tazminat talebinde bulunduğu durumlarda, iddia edilen ihlalin başvuru sahibine nasıl maddi zarar verdiğinin veya verme riski bulunduğu belirtilmesi.</p> <p>İnceleme Kurumu yukarıdaki hususlarda bir eksiklik bulunması durumunda eksikliğin giderilmesi için başvuru sahibine duruma göre ek süre verebilir. Eksiklik bulunmaması halinde ise başvurunun değerlendirilmesi için bir inceleme uzmanını görevlendirir ve bir inceleme paneli oluşturur.</p> <p>İnceleme uzmanı, görevlendirmeden itibaren 10 (On) gün içerisinde şikâyet başvurusuna ilişkin ilk incelemeyi gerçekleştirmekle yükümlüdür.</p> <p>İnceleme paneli ise havale edilen ya da başvuru sahibi tarafından bildirilen şikâyet başvurusu üzerine, gerekli bilgi ve belgelerin tamamlanmasından itibaren 15 (On beş) gün içerisinde nihai kararını almakla yükümlüdür. Şikâyete konu iddiaların karmaşık bir hususa ilişkin olması durumunda bu süre 20 (Yirmi) gün kadar daha uzatılabilir.</p>
İncelemenin kapsamı	Görevlendirilen uzman ve panelin yapacağı inceleme, şikâyet başvurusundaki iddialarla sınırlıdır.

Yargısal Denetim (İKİNCİ DERECE İNCELEME)	Başvuru sahibi İnceleme Kurumunun nihai kararına karşı kararın yayınlanmasından itibaren 30 (Otuz) gün içerisinde Temyiz Mahkemesinde dava açabilir.
İhalelere ilişkin verilerin toplanması	<p>İdareler yürütülen her bir satın alma faaliyeti için, söz konusu faaliyetin bir sözleşmeyle sonuçlanıp sonuçlanmadığına bakılmaksızın, iyi düzenlenmiş ve kapsamlı bir kayıt tutmakla yükümlüdür. İdareler, Kamu İhale Düzenleme Komisyonuna ve İnceleme Kurumuna kayıtların tümüne erişim izni sağlamak zorundadır.</p> <p>Kamu İhale Düzenleme Komisyonu; tüm ihale ilanlarının, ihaleye davetlerin, ihale işlem dosyalarının, raporların, şikâyet başvurularının ve ihaleye ilişkin her kararın muhafaza edilmesine hizmet etmek amacıyla elektronik kamu ihale kayıt sisteminin kurulmasından ve bakımından sorumludur.</p>
İncelemeye ilişkin verilerin toplanması	<p>Şikâyet incelemelerine ilişkin olarak;</p> <ul style="list-style-type: none">-Alınan toplam şikâyet sayısı,-Süresinde yapılmayan veya eksik olan ya da başvuru bedelinin yatırılmaması nedeniyle reddedilen şikâyetlerin sayısı,-Geçerli bir iddia içermediği belirlenen şikâyetlerin sayısı,-Şikâyet sonucunda iptal edilen satın alma faaliyetlerinin sayısı,

	<p>-İdarelerin İnceleme Kurumunun emrine uymadığı durumlara ilişkin ayrıntılı bilgiler ile</p> <p>-Sonucunda ihale sürecinin geçerli bir şekilde yürütüldüğü ve ihale kararının geçerli bir şekilde verildiği inceleme işlemlerinin sayısı İnceleme Kurumu tarafından tutulur ve Meclise sunulur.</p>
--	---

6. KUZEY MAKEDONYA

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Kuzey Makedonya Cumhuriyetinde kamu ihalelerine ilişkin düzenlemeler 1998 yılında 26/98 sayılı Kamu İhale Kanununun kabul edilmesiyle başlar. 2004 yılında 19/2004 sayılı Kanun ile yürürlükteki 26/98 sayılı Kanun ilga edilir. 2004 Yılı Avrupa Birliği (AB) Direktifleri doğrultusunda 2007 yılında 136/2007 sayılı Kamu İhale Kanunu hazırlanır. Daha sonra gerek yerel ve yabancı ekonomik operatörler gerekse AB raporları doğrultusunda ortaya konulan eleştiriler neticesinde siyasi kayırmacılık, yolsuzluk, şeffaflığın olmaması, yönetim zafiyeti gibi kökleşmiş problemlerin çözülmesi amacıyla 2019 yılında 24/2019 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun) yürürlüğe girer. Bu Kanun; 2014 Yılı AB Direktifleri ile 2007/66/AT ve 92/13/AET sayılı Direktiflerle uyumlu hale getirilir.

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	24/2019 sayılı Kamu İhale Kanunu (Kanun)
Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar veren kurum	Devlet Kamu İhalelerine Şikâyet Komisyonu 24/2019 sayılı Kanunda öngörülen kamu ihalelerine ilişkin şikâyetler ile imtiyaz sözleşmeleri ve kamu özel ortaklığına

<p>(İLK DERECE İNCELEME)</p>	<p>ilişkin prosedürlerdeki şikâyetlerin çözüme kavuşturulmasında görevli olan birim Devlet Kamu İhalelerine Şikâyet Komisyonudur (Şikâyet Komisyonu).</p>
<p>Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar</p>	<p>İhalenin kazanılmasında veya çerçeve anlaşma yapılmasında hukuki menfaati bulunan ve Kanun hükümlerinin ihlali nedeniyle zarara uğrayan veya zarara uğrama ihtimali olabilecek her ekonomik operatör; idare tarafınca verilen karar, gerçekleştirilen işlem ve idarenin Kanuna aykırı olarak eylemden kaçınmasına karşı inceleme prosedürünü başlatabilir.</p> <p>Ekonomik operatörlerin yanı sıra devletin çıkarlarının veya kamu yararının korunması durumunda Kamu İhale Bürosu ve Makedonya Cumhuriyeti savcısı da başvuruda bulunabilir.</p>
<p>Şikâyet başvurularının yapılacağı ortam</p>	<p>Şikâyet başvuruları, elektronik form doldurulması suretiyle Şikâyet Komisyonuna yapılır ve Kamu Alımları Elektronik Sistemi (KAES) üzerinden eş zamanlı olarak Şikâyet Komisyonuna ve ilgili idareye iletilir.</p> <p>Ancak iletişimin elektronik ortamda yapılmadığı ihalelerde şikâyet başvuruları fiziki olarak yapılır.</p>
<p>Şikâyet başvuru süreleri</p>	<p>Açık ihale, basit açık ihale ve düşük değerli ihale usullerinde başvurular:</p> <p>-İhale ilanının veya ihale dokümanının içeriğine ilişkin başvurular ihale ilanının yayımlanmasından itibaren,</p>

	<p>-Zeyilnameye ilişkin başvurular zeyilname yayınlanmasından itibaren,</p> <p>-Zamanında sunulan ihale dokümanındaki sorulara veya açıklama veya değişiklik taleplerine idarenin uygun şekilde yanıt vermemesi nedeniyle yapılan başvurular tekliflerin açılmasından itibaren,</p> <p>-Tekliflerin değerlendirilmesi ve en avantajlı teklifin seçimi usulüne veya ihalenin iptal sebeplerine ilişkin başvurular bu hususlara ilişkin kararın alınmasından itibaren,</p> <p>Açık ihale usulünde 10 (On) gün içinde yapılmalı,</p> <p>Basit açık ihale ve düşük değerli ihale usullerinde 5 (Beş) gün içinde yapılmalıdır.</p>
	<p>Belirli istekliler arasında ihale, rekabetçi diyalog, ilanlı pazarlık usullerinde başvurular:</p> <p>-İhale ilanının veya ihale dokümanının içeriğine ilişkin başvurular ihale ilanının yayımlanmasından itibaren,</p> <p>-Zeyilnameye ilişkin başvurular zeyilname yayınlanmasından itibaren,</p> <p>-Nitelikli adayların seçimine, seçim gerekçelerine veya adayların seçilmeme nedenlerine ilişkin başvurular kararın alınmasından itibaren,</p> <p>-İhale dokümanına ilişkin sorulara, açıklamalara veya değişiklik taleplerine idare tarafından uygun şekilde yanıt verilmemesine veya davetin içeriğine ve ek belgelere ilişkin</p>

	<p>başvurular ihaleye/diyaloğa/müzakerelere katılma davetinin alınmasından itibaren,</p> <p>-İlk teklifin veya çözümün değerlendirilmesine ilişkin başvurular ilk teklifin veya çözümün reddine ilişkin kararın alınmasından itibaren,</p> <p>-Tekliflerin değerlendirilmesi ve en avantajlı teklifin seçimi usulüne veya ihalenin iptal sebeplerine ilişkin başvurular bu hususlara ilişkin kararın alınmasından itibaren</p> <p>10 (On) gün içinde yapılmalıdır.</p>
Şikâyet başvuru bedelleri	<p>Başvuru sahipleri için;</p> <p>-Teklif bedeli 10.000 Euro'ya kadar ise şikâyet başvuru bedeli 50 Euro,</p> <p>-Teklif bedeli 10.000 Euro'dan 70.000 Euro'ya kadar ise şikâyet başvuru bedeli 100 Euro,</p> <p>-Teklif bedeli 70.000 Euro'dan 130.000 Euro'ya kadar ise şikâyet başvuru bedeli 150 Euro,</p> <p>-Teklif bedeli 130.000 Euro'yu aşıyorsa şikâyet başvuru bedeli 200 Euro'dur.</p> <p>Başvuru sahibinin teklifinin bulunmaması durumunda başvuru bedeli, ihalenin yaklaşık maliyeti üzerinden Şikâyet Komisyonu tarafından hesaplanır.</p> <p>Kamu İhale Bürosu ve Cumhuriyeti savcısı başvuru bedelinden muaftır.</p>

Şikâyet başvurusu sürecinde ihale makamının yükümlülükleri	<p>İdare, şikâyet başvurusunun alındığı tarihten itibaren en geç 5 (Beş) gün içinde aşağıdaki belgeleri Şikâyet Komisyonuna sunmakla yükümlüdür. Bunlar:</p> <ul style="list-style-type: none">-Şikâyet başvurusu, başvurunun tüm ekleri ve başvurunun alındığı tarihi gösteren belge,-Şikâyete cevap, ihale işlemlerinin kronolojisi (yaklaşık maliyet, ilana ilişkin bilgiler, tekliflerin açılma usulü, tekliflerin değerlendirilmesi, seçim kararı vb.),-İsteklilerin (en azından başvuru sahibinin), en avantajlı teklif sahibinin ve seçilme olasılığı olan nitelikli isteklilerin teklifleri,-İhale sürecinde alınan kararlara, gerçekleştirilen eylemlere veya işlemde kaçınılmalara ilişkin diğer kanıtlardır.
İnceleme kararlarının alınması için verilen azami süre	Şikâyet Komisyonu, ihaleye ilişkin evrakların tamamlanmasından itibaren 15 (On beş) gün içinde incelemeyi tamamlayıp karar vermekle yükümlüdür.
İncelemenin kapsamı	Şikâyet Komisyonu tarafından yapılan inceleme şikâyet başvurusundaki iddialar ile sınırlıdır.
Yargısal Denetim (İKİNCİ DERECE İNCELEME)	Şikâyet Komisyonu tarafından şikâyet başvurularının incelenmesi üzerine alınan kararlara karşı İdare Mahkemesi nezdinde idari dava açılabilir.

	<p>Bu durumda İdare Mahkemesi, idari uyuşmazlığa ilişkin olarak dava açılmasından itibaren 30 (Otuz) gün içinde karar almakla yükümlüdür.</p>
İhalelere ilişkin verilerin toplanması	<p>İhale işlemlerine ilişkin kayıtlar, idareler tarafından KAES üzerinden elektronik biçimde ayrı bir kayıt defterinde tutulur.</p> <p>Bu kayıtların tutulma şekli ve kayıt defterinin içeriği Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir.</p>
İncelemeye ilişkin verilerin toplanması	<p>Şikâyet Komisyonu, Makedonya Cumhuriyeti Meclisine yıllık olarak sunulmak üzere:</p> <ul style="list-style-type: none">-Alınan şikâyet başvurularının sayısı,-Çözümlenen şikâyetlerin sayısı (reddedilen ve kabul edilen şikâyetler),-İptal edilen ihalelerin sayısı,-Çözülmemiş şikâyetlerin sayısı,-İdari uyuşmazlık başlatılan şikâyetlerin sayısı (reddedilen ve kabul edilen davalar),-İnceleme prosedürlerinin istatistiksel analizi,-Hukuki çözüm sistemi ve kamu ihale sisteminin bir bütün olarak değerlendirilmesine ilişkin verileri raporlamakla yükümlüdür.

7. ROMANYA

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Romanya, Avrupa Birliği (AB) üyeliğinden önce 2006 yılında, 2004 Yılı Kamu Alımları Direktiflerini 34/2006 sayılı Acil Hükümet Kararnamesi ile kendi mevzuatına aktarır. 2007 yılında AB'ye katıldığı tarihten itibaren kamu ihale sisteminde çok sayıda ve önemli değişiklikler yapar. Bu değişiklikler Romanya ikincil mevzuatını da etkiler. Bir AB üye devleti olarak Romanya 2016 yılında Ulusal Kamu Alımları Stratejisi çerçevesinde kamu alımları mevzuatında yapılan tüm değişiklikleri konsolide eden ve 2014/23/AB, 2014/24/AB, 2014/25/AB sayılı Kamu Alımları Direktiflerini iç hukukuna aktaran bir dizi yeni kanun çıkarır. Mayıs 2016 tarihi itibariyle yürürlüğe giren bu kanunlar:

- 98/2016 sayılı Kamu İhale Kanunu,
- 99/2016 sayılı Sektörel Kamu Alımları Kanunu,
- 100/2016 sayılı İmtiyaz Sözleşmeleri Kanunu ve
- 101/2016 sayılı İhtilaf Kanunudur.

101/2016 sayılı İhtilaf Kanunu (Kanun), kamu alımlarına yönelik olarak yapılan şikâyet başvurularıyla ilgili yasal düzenlemeleri bir araya getirerek klasik kamu ihaleleri, sektörel alımlar, yapım işi imtiyaz sözleşmeleri, hizmet imtiyaz sözleşmeleri ve kamu özel işbirliklerine yönelik şikâyet başvuruları ve inceleme usullerine ilişkin kuralları düzenler. Ayrıca, bahse konu şikâyet başvurularıyla ilgili olarak Ulusal Şikâyet Çözüm Konseyinin teşkilatı ve işleyişine yönelik kurallar da bu Kanunda belirlenir.

Romanya'da kamu özel sektör ortaklıklarına (KÖO) ilişkin yeni bir yasal çerçeve 18 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe girer ve 39/2018 sayılı Acil Hükümet Kararnamesi, daha önceki KÖO mevzuatı olan 233/2016 No'lu Kanun'un yerine geçer. Romanya'da KÖO'dan sorumlu merkezi bir kurum bulunmamakla birlikte yukarıda bahsi geçen kamu alımları yasal çerçevesi kapsamında ihale makamı olan her kuruluş KÖO projelerini üstlenebilir.

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	-101/2016 sayılı Kanun
--	------------------------

	<p>Bu Kanun 89/665/AET ve 92/13/AET sayılı Şikâyet Direktifleri ile uyumludur.</p>
<p>Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar veren kurum</p> <p>(İLK DERECE İNCELEME)</p>	<p>101/2016 sayılı Kanunda (Kanun) çerçevesinde; kamu ihaleleri, sektörel alımlar, yapım işi ve hizmet alımı imtiyaz sözleşmeleri ile kamu özel ortaklığı sözleşmelerine yönelik şikâyetlerin çözüme kavuşturulmasında ilk derece görevli olan birimler aşağıdaki birimlerdir:</p> <ul style="list-style-type: none">-Ulusal Şikâyet Çözüm Konseyi (İdari Yargılama Usulü)-Ulusal Mahkemeler (Adli Yargılama Usulü) <p>Kanun uyarınca hak kaybına uğradığı veya meşru menfaatinin ihlal edildiğini iddia eden ekonomik operatörlerin inceleme talebinde bulunmaları için izleyebileceği iki başvuru yolu bulunur. Bunlar:</p> <ul style="list-style-type: none">- İdari-yargısal bir organ niteliği olan Ulusal Şikâyet Çözüm Konseyine başvuru ve- İlk derece inceleme amacıyla idarenin bulunduğu yerdeki yargısal organ olan yetkili mahkemelerin idari ve mali ihtilaf bölümüne başvurudur. <p>Şikâyet başvurusunda bulunacaklar bu iki yoldan birini tercih etmekte özgürdür.</p> <p>Şikâyet başvurusunun Ulusal Şikâyet Çözüm Konseyine yapılması halinde ihale dosyasının Konsey tarafından teslim alınmasından itibaren en fazla 20 (Yirmi) gün içerisinde başvuru hakkında ilk derece inceleme kararının alınması gerekir. Bu süre sadece usulüne uygun olarak gerekçelendirilmiş hallerde en fazla 10 (On) gün uzatılabilir.</p>

	<p>Buna karşılık, şikâyetin ilk derece incelemesi amacıyla yetkili mahkemelere yapılmış olması halinde bu süre mahkemeye yasal bildirim yapıldığı tarihten itibaren 45 (Kırk beş) gündür.</p>
Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar	<p>İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden her ekonomik operatör, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikâyet başvurusunda bulunabilir.</p>
Şikâyet başvuru süreleri	<p>Şikâyet Kanununun 8. maddesi uyarınca, idarenin bir işlemi nedeniyle mağdur olduğunu düşünen kişi, idarenin bir işleminin iptal edilmesi, düzeltici bir işlem yapması ya da iddia edilen hakkın tanınmasını sağlamak amacıyla aşağıdaki sürelerde:</p> <ul style="list-style-type: none">- İhale ilanlarının AB Resmi Gazetesinde yayımlanmasına ilişkin eşik değerlere eşit veya bu değerlerin üzerinde yaklaşık değeri olan kamu ihaleleri/ sektörel alımlar veya imtiyaz sözleşmelerinde idarenin hukuka aykırı sayılan işleminin öğrenildiği tarihten itibaren 10 (On) gün,- İhale ilanlarının AB Resmi Gazetesinde yayımlanmasına ilişkin eşik değerlerin altında yaklaşık değeri olan kamu ihaleleri/ sektörel alımlar veya imtiyaz sözleşmelerinde idarenin hukuka aykırı sayılan işleminin öğrenildiği tarihten itibaren 7 (Yedi) gün içinde Ulusal Şikâyet Çözüm Konseyine yapılır,

	<ul style="list-style-type: none">- İddianın Kamu Alımları Elektronik Sisteminde (KAES) yayımlanan ihale dokümanının içeriğine ilişkin olması halinde eylemin tespit edilme/öğrenilme günü ihale dokümanının yayımlandığı tarihtir,- İdare tarafından şikâyetin KAES'te yayımlandığı tarihten itibaren 10 (On) gün içerisinde ihaleye katılan ekonomik operatörler gönüllü müdahillik talebinde bulunulabilir. KAES'te yayımlanmadığı durumda bu süre başvurunun bildirildiği tarihte başlar. <p>Şikâyetin ilk derece incelemesi amacıyla mahkemelere yapılması durumunda:</p> <ul style="list-style-type: none">- İhale süreci sırasında oluşan zararlara ilişkin tazminat talepleri 1 (Bir) yıllık zaman aşımı süresi içerisinde açılabilir,- Sözleşmelerin ifasına, feshine veya hükümsüzlüğüne ilişkin davalar 3 (Üç) yıl içinde açılabilir,- Kamu ihale sözleşmelerinin iptali, tek taraflı fesih veya erken feshinden kaynaklanan talepler için talepte bulunma süresi; yasal veya sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ihlal edilmesine ilişkin özel kanunlarda kamu ihale sözleşmelerine ilişkin başka bir zamanaşımı süresi öngörülmemişse talep hakkının doğduğu tarihten itibaren 30 (Otuz) gündür. Bu tür davaların en fazla 45 (Kırk beş) gün içerisinde çözümlenmesi gerekir. <p>Genel olarak şikâyetler, dosyanın karmaşıklığına bağlı olarak şikâyetin yapıldığı tarihten itibaren 3 (Üç) ila 6 (Altı) hafta içinde karara bağlanır. Uygulamada Çözüm Konseyinin faaliyet hacmine bağlı olarak bu süre daha da uzatılabilir.</p>
--	--

Şikâyet başvuru bedelleri	<p>Başvuru sahipleri;</p> <p>-Çözüm Konseyine şikâyet başvurusunda bulunmaları halinde ihale yaklaşık değerinin %2'si oranında teminatı şikâyet başvurusunun yapıldığı tarihi takip eden 5 (Beş) gün içinde yatırmalıdır,</p> <p>-Mahkemelere itirazda bulunurken, ihale yaklaşık değerinin %2'si tutarında, ancak 100.000.000 RON'u aşmayan bir ücret ödemek zorundadır,</p> <p>-İhale işleminin kısımlara ayrılması durumunda kısmın tahmini değeri üzerinden %2 oranında teminat/yargı ücreti ödemek zorundadır.</p> <p>Çerçeve anlaşmalarda uygulanan %2'lik teminat daha sonra yapılacak en büyük sözleşmenin tahmini değerinin iki katı esas alınarak hesaplanırken %2'lik yargı ücreti daha sonra yapılacak en büyük sözleşmenin tahmini değeri esas alınarak hesaplanır.</p>
Şikâyet başvurusu sürecinde idarenin yükümlülükleri	<p>İdare şikâyet başvurusunun alındığı tarihten itibaren en geç 3 (Üç) gün içinde şikâyetin sonucu olarak gerekli düzeltici tedbirleri alabilir. Alınan tedbirleri başvuru sahibine, ihaleye katılan diğer ekonomik operatörlere ve Çözüm Konseyine kararı aldığı tarihten itibaren en geç 1 (Bir) gün içinde iletmelidir. İlgili ekonomik operatörlerin bilgilendirilmesi amacıyla, katılım taleplerinin veya duruma göre tekliflerin sunulması için son tarihten önce alınan tedbirler KAES'te yayımlatılmalıdır.</p> <p>İdare; KAES'te yayımlanmadan başlatılan ihale usullerinde alınan tedbirleri başvuru sahibine ve ihaleye katılan diğer ekonomik operatörlere kararı aldığı tarihten itibaren en geç 1</p>

	<p>(Bir) gün içinde kamu ihale mevzuatı, sektörel alımlar mevzuatı veya yapım işi ve hizmet imtiyazına ilişkin mevzuat tarafından sağlanan herhangi bir iletişim yoluyla iletmelidir.</p> <p>Alınan tedbirler başvuru sahibi tarafından yeterli bulunursa idarenin şikâyet üzerindeki görüşlerini bildirme yükümlülüğü yoktur.</p> <p>Çözüm Konseyinin ihale sonucuna yapılan şikâyetin ihale sonucunu değiştirmemesine yönelik bir karar vermiş olmasına rağmen ve davanın kesin olarak sonuçlanmadığı durumda idare, Kanunda belirtilen yasal bekleme süresinden sonra, kazanan istekli ile sözleşmeyi imzalamakla yükümlüdür. Bu hükme aykırı olarak yapılan sözleşmeler geçersizdir.</p> <p>Sözleşmenin şikâyet başvurusundan önce/sonra yapılmış olması Çözüm Konseyi tarafından incelenmesine engel değildir.</p> <p>Çözüm Konseyinin şikâyeti kabul etmesi ve düzeltici işlem yapılmasına karar vermesi durumunda idare, kamu alımları mevzuatında belirtilen esaslara hanel getirmeden Çözüm Konseyinin kararına uyamayacağını tespit etmesi halinde yasal olarak ihale usulünü iptal etmekle yükümlüdür.</p>
İnceleme kararlarının alınması için verilen azami süre	<p>Çözüm Konseyi ihale dosyasının idareden alınmasından itibaren 20 (Yirmi) gün içinde veya şikâyetin esastan incelenmesini engelleyen bir istisna olduğunda 10 (On) gün içinde şikâyetin esası hakkında karar verme yükümlülüğüne sahiptir.</p> <p>Ancak usulüne uygun olarak gerekçelendirilmiş hallerde ilk süre 10 (On) gün uzatılabilir ve bu uzatmanın idareye bildirilmesi gerekir. Genel olarak şikâyetler, dosyanın</p>

	<p>karmaşıklığına bağlı olarak, şikâyetin yapıldığı tarihten itibaren 3 (Üç) ila 6 (Altı) hafta içinde karara bağlanır. Uygulamada Çözüm Konseyinin faaliyet hacmine bağlı olarak bu süre daha da uzatılabilir.</p> <p>Mahkemenin, konunun mahkemeye sevk edilmesinden itibaren 45 (Kırk beş) gün içinde şikâyeti karara bağlama yükümlülüğü vardır.</p>
İncelemenin kapsamı	<p>Çözüm Konseyi şikâyeti kabul ederse aşağıdaki kararları verebilir:</p> <ul style="list-style-type: none">-Şikâyet edilen işlemin tamamen veya kısmen iptali;-Düzeltilici işlem yapılması (Bu durumda Çözüm Konseyi idare tarafından yapılacak düzeltici işlemlerin sınırlarını ve idarenin Çözüm Konseyinin kararına uyması gereken süreyi açıkça belirtecektir);-Telafisi mümkün olmadığında ihale usulünün iptali. <p>Burada iki yasal istisna vardır:</p> <ul style="list-style-type: none">-Başvuru sahibi düzeltici işlem talep etmesine rağmen Çözüm Konseyi hukuka uygunluğu yeniden sağlamak için yeterli olmadığını düşünmesi üzerine ihale usulünün iptalini emredebilir ve-Çözüm Konseyinin başvuru sahibinin şikâyet ettiği eylemlere ek olarak kamu alımları düzenlemesini ihlal eden başka eylemlerin ve şikâyette belirtilmeyen hususların da bulunduğunu gözlemlemesi halinde, 101/2016 Sayılı Kanun'un 26 (4) maddesi uyarınca konuyu Ulusal Kamu Alımları Kurumuna ve Sayıştaya gönderir.

	<p>Bu durumda Çözüm Konseyi ilgili tüm veri ve dokümanları Ulusal Kamu Alımları Kurumuna, Sayıştaya ve idareye iletmekle yükümlüdür.</p> <p>-Şikâyetin kabul edilmesi ve düzeltici işlem yapılmasına karar verilmesi durumunda Çözüm Konseyi ayrıca bu işlemlerin idare tarafından uygulanması gereken son tarihi de belirler. Bu süre Çözüm Konseyi kararına karşı şikâyetin yapılması için belirlenen son tarihten daha kısa olamaz.</p> <p>- Çözüm Konseyi şikâyeti; asılsız, geç, ilgisiz, amaçtan yoksun, yasal olmayan veya temsilci sıfatına sahip olmayan bir kişi tarafından yapılmış olduğu gerekçelerinden biri sebebiyle ve ayrıca şikâyetin esastan sonuçlandırılmasını engelleyen diğer usul veya esaslara ilişkin istisnalar nedeniyle reddedebilir.</p> <p>-Şikâyetin kabul edilmesi halinde ihale usulünün yasal olarak devamına imkân verecek herhangi bir düzeltici işlemin yapılamayacağı tespit edilirse Çözüm Konseyi ihale usulünün iptaline karar verir.</p> <p>-Çözüm Konseyi şikâyetin karara bağlanması sırasında herhangi bir zamanda başvuru sahibinin feragatini dikkate alabilir.</p> <p>-Çözüm Konseyi talep üzerine hatalı/suçlu tarafı şikâyetin incelenmesi için yapılan masrafları ödemeye zorlayabilir. Yapılan harcamaların tutarları, detayları ve destekleyici belgeleri şikâyet sonuçlandırılmadan önce sunulur.</p> <p>-Çözüm Konseyi ihalenin belirli bir ekonomik operatöre verilmesine karar veremez.</p> <p>-Şikâyetin ihale usulünün sonucuna ilişkin olması ve tekliflerin yeniden değerlendirilmesine karar verilmesi halinde Çözüm Konseyi yeniden değerlendirmenin sınırlarını, diğer bir</p>
--	--

	ifadeyle yeniden değerlendirmeye tabi tutulacak tekliflerin kimliğini ve yeniden değerlendirilecek ihalenin aşamalarını, açık ve kesin şekilde belirtir.
Yargısal Denetim (İKİNCİ DERECE İNCELEME)	Hem idareler hem de başvuru sahipleri, idarenin bulunduğu yerde bulunan temyiz mahkemesi huzurunda Çözüm Konseyi/Mahkeme kararlarına itiraz edebilir. Çözüm Konseyi/Mahkeme kararlarına karşı yapılan itirazın sonucu nihaidir ve ilgili tüm taraflar için bağlayıcıdır. Şikâyet sahiplerinin idari veya adli kararlara karşı ihale makamının bulunduğu yerdeki Temyiz Mahkemesine ikinci derece inceleme amacıyla başvuruda bulunabileceği, bu durumda Temyiz Mahkemesinin ikinci derece incelemesini 30 gün içerisinde sonuçlandırması gerektiği belirtilir.
İhalelere ilişkin verilerin toplanmasından sorumlu kurumlar	Ulusal Kamu Alımları Kurumu Kamu Alımları Elektronik Sistemi
İncelemeye ilişkin verilerin toplanmasından sorumlu kurum	Ulusal Çözüm Konseyi

8. SLOVENYA

KAMU İHALE ŞİKÂYET SİSTEMİ

Slovenya’da kamu alımlarına ilişkin sorumluluklar, 2014 yılında, Maliye Bakanlığından alınarak Kamu Yönetimi Bakanlığına devredilir. Kamu Yönetimi Bakanlığı bünyesinde

bulunan Kamu Alımları Müdürlüğü (Müdürlük) kamu alımlarıyla ilgili fonksiyonların büyük bir kısmını yürütmekten sorumlu tutulur. Müdürlük politika geliştirme ve uygulama, Sloven yasalarını Avrupa Birliği (AB) müktesebatıyla uyumlu hale getirme, e-ihale araçları ve hizmetlerinin geliştirilmesi, mesleki eğitim, ihale sisteminin analizi ve diğer destekleyici işlemlerle görevlendirilir. Ayrıca merkezi satın alma kurumu da olan Müdürlük, devlet kuruluşları için ortak satın alımları gerçekleştirerek yılda yaklaşık 10-15 adet ortak ihale usulü ile yapılan alımları yönetir. Bu kapsamda, kamu alımları alanında bir dizi yeni kanun çıkarılır. Kamu alımları ve ihalelere yönelik şikâyet ve inceleme başvurularını düzenleyen bu kanunlar:

- 89/665/AET ve 92/13/AET sayılı Direktifleri iç hukuka aktaran 43/2011 sayılı Kamu İhale Usullerinde Hukuki Koruma Kanunu,

- 2009/81/AB sayılı AB Direktifini iç hukuka aktaran, savunma ve güvenlik alanında yapılan mal ve hizmet alımı ihaleleri ile yapım işi ihalelerini düzenleyen 90/2012 sayılı Savunma ve Güvenlik Alanında Yapılan Alımlar Hakkında Kanun,

-AB Kamu Alımları Direktiflerinin iç hukuka aktarılmasını sağlayan ve klasik alımlar ile altyapı sektörünün alımlarını düzenleyen Kamu İhale Kanunu (RG No. 91/2015) olarak sıralanır.

Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde, kamu ihaleleri alanında hukuki koruma sağlama amacı doğrultusunda kurulan ilk kurum, 1997 yılı itibariyle ihalelerin sonuçlandırılması usullerini incelemekle yetkilendirilen bir Komisyon olur. Bu Komisyon, 1999 yılında Kamu İhale Usullerini İnceleyen Ulusal İnceleme Komisyonunun (İnceleme Komisyonu) kurulmasıyla birlikte feshedilir. İnceleme Komisyonunun statüsü ve yetkileri 1999 yılında yürürlüğe giren Kamu İhale Usullerinin Denetlenmesi Kanununda (2002, 2004, 2005, 2006 ve 2007'de değiştirilmiştir) tanımlanır ve İnceleme Komisyonunun bağımsız bir uzman kurum olarak kurulması ve işleyişi için resmi koşullar yerine getirilir.

2011 yılına gelindiğinde yeni Kamu İhale Usullerinde Hukuki Koruma Kanunu (Şikâyet Kanunu) kabul edilir ve gelişmeler doğrultusunda bu Kanunda yıllar itibariyle çeşitli değişiklikler yapılır (2013, 2017 ve 2019 yıllarında). İlgili Kanun 89/665/AET sayılı ve 92/13/AET sayılı AB Direktiflerini iç hukuka aktarmakta olup savunma ve güvenlik alanında yapılan ihalelere yönelik başvuruları da kapsar.

2012 yılında ise 2009/81/AB sayılı Direktifi iç hukuka aktaran Savunma ve Güvenlik Alanında Yapılan Alımlar Hakkında Kanun yürürlüğe girer ve ilgili Kanunda bu alanda yapılan mal ve hizmet alımı ihaleleri ile yapım işi ihalelerine yönelik düzenlemelere yer verilir. 2012, 2014 ve 2016 yıllarında bu Kanunda çeşitli değişiklikler yapılır.

İnceleme Komisyonu bir yandan kamu ihalelerine yönelik faaliyetlerin kamu ihale mevzuatına uyumunu temin etmeye çalışırken diğer yandan inceleme organı olarak kamu ihale mevzuatının idari işlemlerdeki işlerliğini tesis etme görevini üstlenir. İhale kararlarını iptal etme yetkisine sahip olan İnceleme Komisyonu kamu ihale işlem ve kararlarına yönelik yapılan şikâyet başvurularının nasıl çözülmesi gerektiği konusunda yasal olarak bağlayıcı tavsiyelerde bulunabilir; ayrıca faaliyetlerinde bağımsız ve özerktir.

Slovenya’da kamu alımları, 2015 yılında yürürlüğe giren, 2018, 2021, 2022 (iki kez) ve 2023 (iki kez) yıllarında değiştirilen ve 2014 Yılı AB Kamu Alımları Direktiflerinin iç hukuka aktarılmasını sağlayan Kamu İhale Kanunuyla (Kanun) düzenlenir. Kanun, AB eşik değerlerinin üstünde kalan hem klasik hem de sektörel kamu alımlarını kapsar. Yaklaşık maliyeti AB eşik değerlerinin altında olan alımlarda ise idareler bu Kanunda öngörülen ekonomiklik, verimlilik, etkinlik ve şeffaflık ilkelerine uymakla yükümlüdür.

Bu Kanuna ek olarak getirilen Belirli İmtiyaz Sözleşmeleri Kanunu, 2014/23/AB sayılı İmtiyazlar Direktifi uyarınca belirli yapım işleri ve hizmet imtiyaz sözleşmelerini düzenler. İmtiyaz sözleşmesi, bu Kanun esaslarına göre objektif kriterlere göre seçilen imtiyaz sahibi ile yapılır. Kriterler, tekliflerin gerçek rekabet koşullarında değerlendirileceği ve hibe verenin elde edeceği genel ekonomik faydaların belirleneceği şekilde oluşturulmalıdır. Bu Kanun, KDV hariç tahmini değeri 5.186.000 Euro'ya eşit veya daha yüksek olan imtiyaz sözleşmelerine uygulanır. Diğer durumlarda bunun yerine Kamu Özel Ortaklık Kanunu uygulanabilir. Slovenya’da bu kanunların uygulanmasına yönelik olarak bir dizi ikincil mevzuat mevcuttur.

Kamu İhale Şikâyet Sisteminin İncelemesi

Şikâyet ve itirazın şikâyet incelemelerinin tabi olduğu mevzuat	Kamu İhale Usullerinde Hukuki Koruma Kanunu (Şikâyet Kanunu) Şikâyet Kanunu, 2011 yılında yürürlüğe giren ve 2011 (iki kez), 2013, 2014, 2017 ve 2019 yıllarında değiştirilen bu
--	---

	<p>Kanun 89/665/AET ve 92/13/AET sayılı Şikâyet Direktifleri ile uyumludur.</p>
<p>Şikâyet başvurularını inceleyen ve bağlayıcı kararlar veren kurum</p> <p>(İLK DERECE İNCELEME)</p>	<p>Slovenya Şikâyet Kanununun 2. maddesi uyarınca kamu alımları inceleme sistemi 3 aşamadan oluşur, bu aşamalar:</p> <ul style="list-style-type: none">- İdare- Kamu İhale Usullerini İnceleyen Ulusal İnceleme Komisyonu (İnceleme Komisyonu)- Mahkemeleri düzenleyen kanuna göre münhasıran yetkili kılınan Bölge Mahkemesi <p>Ekonomik operatörler veya kamu yararı gözetten kurumlar iddia edilen ihlal hakkında ilk olarak idareye şikâyet başvurusunda bulunmalıdır. İdareye şikâyette bulunmadan önce şikâyet başvurusunda bulunacak ekonomik operatörler, Kanunun ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak idareyi eRevizja portalını kullanarak bilgilendirmelidir.</p>
<p>Şikâyet başvurusunda bulunabilecek olanlar</p>	<p>Slovenya kamu alımları sisteminde herhangi bir kamu ihalesinde menfaati olan veya geçmişte menfaati olan ve idareler tarafından alınan bir karardan dolayı zarar gören veya zarar görme riski bulunan herhangi bir kişi ile kamu yararı gözetten kurumlar karara itiraz etme hakkına sahiptir. Amaç, kamu ihale süreci boyunca isteklilerin meşru menfaatlerinin korunmasını sağlamaktır.</p>

Şikâyet başvuru süreleri	<p>-İlanın, teklif davetinin veya ihale dokümanının içeriğine ilişkin bir şikâyet başvurusu, ilanın yayımlandığı veya teklif davetinin alındığı günden itibaren 10 (On) iş günü içinde;</p> <p>-İdare ilanda, teklif davetinde veya ihale dokümanında yer alan bilgileri değiştirdiğinde veya tamamladığında bu bilgilere ilişkin şikâyet başvurusu ise; en uygun teklifin seçilmesine ilişkin kriterleri değiştirmesi veya tamamlaması halinde yayım tarihinden itibaren 10 (On) iş günü içinde yapılabilir.</p> <p>-Ancak idarenin teklifleri almak için 10 (On) iş gününden daha kısa bir süre sınırı belirlemesi dışında teklif alma süresi dolduktan sonra bu tür bir talepte bulunulamaz. Bu durumda inceleme talebi, ihale ilanının veya ihale çağrısının yapıldığı günden itibaren 10 (On) iş günü içinde yapılabilir.</p> <p>-İhale sonuçlandırma kararının alınmasından sonra süre sınırı 8 (Sekiz) iş günüdür.</p> <p>-İnceleme talebinin düşük değerli bir ihale veya sözleşmeyle ilgili olması durumunda başvuruda bulunma süresi 5 (Beş) iş günüdür.</p> <p>-Kanun uyarınca daha önce ihale ilanı yayımlamadığı için başarısız olan ihalelerde idarenin yeniden düzenlediği ilanlı veya ilansız pazarlık usulü kullanılan ihaleye çağırılması gereken istekli çağırılmamışsa, isteklinin teklif verme davetine, ihale dokümanına veya ihale sonuçlandırma kararına Kamu Alımları Portalı'nda ilanın yayımlanmasından itibaren başvuruda bulunma süresi 8 (Sekiz) iş günüdür.</p> <p>-Eğer idare ön şeffaflığı sağlamak için Portal'da ihale ilanı veya sonuç ilanı yayımlamamışsa istekli, sözleşmenin ifası başladıktan sonra en geç 6 (Altı) ay içerisinde şikâyet başvurusunda bulunabilir. Bu süreler kısaltılamaz.</p>
---------------------------------	---

	<p>-Yukarıda yer alan sürelerle bakılmaksızın; kamu yararını savunan kişi ihlali öğrendiği günden itibaren 45 (Kırk beş) iş günü içinde, ancak bir çerçeve anlaşmaya veya dinamik bir satın alma sistemine dayalı olarak verilen uygulama sözleşmesinin veya münferit siparişin başlangıcından itibaren en geç 12 (On iki) ay içinde, kamu ihale usulünün herhangi bir aşamasında revizyon talebinde bulunabilir.</p>
<p>İdareye şikâyet başvurusu yapılması ve inceleme süreci</p>	<p>Ekonomik operatörler veya kamu yararını gözeten kurumlar tarafından ihale usulünün tüm aşamalarında idareden kaynaklı bir ihlalin bulunduğu iddiasıyla inceleme talebinde bulunulabilir. Bu talep kısmi bir askıya alma etkisine sahiptir. İnceleme talebinden bağımsız olarak, idarenin, sözleşmenin imzalanmaması kaydıyla kamu ihalesine devam etme, kamu ihale usulünü durdurma, tüm teklifleri reddedebilme veya yeni bir kamu ihale usulü başlatabilme yetkileri bulunur. Şikâyet başvurusunda bulunanlar, idareden ihale usulünü askıya almasını talep edebilir. Bu durumda idare 3 (Üç) gün içinde askıya alma kararı alır ya da konuyu karara bağlamak için 5 (Beş) günü bulunan İnceleme Komisyonuna yönlendirebilir.</p>
<p>İtirazen şikâyet başvurularını inceleyen Kurum ve Kuruma ilişkin genel bilgiler</p> <p>(İKİNCİ DERECE İNCELEME)</p>	<p>İnceleme Komisyonunun statüsü ve yetkileri 1999 yılında yürürlüğe giren Kamu İhale Usullerinin Denetlenmesi Kanununda (2002, 2004, 2005, 2006 ve 2007'de değiştirilir) tanımlanmış olup İnceleme Komisyonunun bağımsız bir uzman kurum olarak kurulması ve işleyişi için resmi koşullar yerine getirilir.</p> <p>İnceleme Komisyonu; 1 (Bir) tanesi başkan olarak görev yapan 7 (Yedi) üyeden oluşur. Tüm üyeler Parlamento tarafından</p>

	<p>atanır. Üyelerin çalışmalarında uzman desteği danışmanlar tarafından sunulur.</p> <p>eRevizja, idare tarafından yapılan şikâyet incelemesi ve İnceleme Komisyonu tarafından yapılan itirazın şikâyet incelemesi aşamalarında bilgi ve belge alışverişi için kullanılan İnceleme Komisyonunun çevrim içi bilgi portalıdır.</p> <p>Slovenya Şikâyet Kanunu uyarınca istekliler, İnceleme Komisyonunun kararlarına karşı ilgili Kanunu gereği özel olarak yetkilendirilmiş Bölge Mahkemesine dava açabilir.</p> <p>İtirazın şikâyet başvurularını inceleyen İnceleme Komisyonuna ancak idareye yapılan şikâyetin reddedilmesi, başvuru sahibinin idarenin cevabından memnun olmaması veya idarenin zamanında karar vermemesi halinde şikâyet başvurusunda bulunulabileceği belirtilir. Başvuruların, eRevizja portalı aracılığıyla yapılması ve başvuru sahiplerinin, işlemin değeri ve türüne bağlı olarak değişen bir ücret ödemesi şartı getirilir.</p> <p>İnceleme Komisyonu inceleme başvurusunu aldıktan sonra tüm resmi gerekliliklerin yerine getirilip getirilmediğini değerlendirir. Değerlendirme sonrasında İnceleme Komisyonunun bildirim tarihinden itibaren 3 (Üç) gün içinde başvuru sahipleri başvuruyu tamamlayabilir.</p> <p>Başvurunun kabul edilmesi halinde İnceleme Komisyonunun konuyla ilgili karar vermesi için 15 (On beş) iş günü süresi vardır. Bu süre haklı durumlarda 15 (On beş) gün daha uzatılabilir.</p>
--	--

İncelemenin kapsamı	<p>İnceleme Komisyonunun kararı nihai ve bağlayıcıdır ve alabileceği üç tür karar vardır:</p> <ul style="list-style-type: none">-İddiayı asılsız olduğu gerekçesiyle reddedebilir,-Talebi kabul edebilir ve söz konusu işlemi kısmen veya tamamen geçersiz kılabilir,-Revizyon işleminde tespit edilen ihlallerin giderilememesi durumunda revizyon talebinin geçerliliğini belirler. <p>İkinci karar ile bağlantılı olarak, İnceleme Komisyonunun yalnızca idarelerin kararlarını iptal edebileceğini belirtmek gerekir. Ancak İnceleme Komisyonu geçersiz kılınan unsura ilişkin usulün nasıl uygulanacağı konusunda idarelere tavsiyede bulunabilir. Bu tür tavsiyeler idare için bağlayıcıdır ve İnceleme Komisyonu tarafından verilen tavsiyeye aykırı bir karara varılması halinde İnceleme Komisyonu bu ihlali idarenin denetim organına veya Hükümete bildirebilir.</p>
İtirazen Şikâyet başvuru bedelleri	<p>Başvuru sahipleri için;</p> <ul style="list-style-type: none">-İtirazen şikâyet başvurusunun ilan, ihale daveti veya ihale dokümanının içeriğine ilişkin olması halinde ve-Düşük değerli ihale usulüne göre yapılmış olması veya ön ilan sonrası tekliflerin alınması usulünün kullanılmış olması durumunda ücret 2.000 Euro,-Diğer usullere göre yapılmış olması durumunda 4.000 Euro'dur.-İtirazen şikâyetin idarenin bir kamu ihalesini sonuçlandırdığı bir karara ilişkin olması halinde ücret, ihaleye sunulan en

	<p>avantajlı teklif (katma değer vergisi dâhil) fiyatının %2'si olacaktır.</p> <p>-Savunma ve güvenlik alanındaki kamu alımları söz konusu olduğunda ücret, 500 Euro'dan az ve 25.000 Euro'dan fazla olmamak kaydıyla, en avantajlı teklif (KDV dâhil) fiyatının %2'sidir.</p> <p>-Yukarıdakilere bakılmaksızın, kararın düşük değerli bir ihale usulüne göre veya ön ilan sonrası teklif çağrısı yapılan bir ihale usulü ile kabul edilen bir çerçeve anlaşmasının imzalanması için tarafların seçimiyle ilgili olması durumunda, bu kararın ücreti 2.000 Euro tutarındadır. Kararın diğer ihale usulleriyle kabul edilen bir çerçeve anlaşmanın imzalanması için tarafların seçimiyle ilgili olması durumunda bu miktar 6.000 Euro seviyesindedir.</p> <p>Yukarıda sayılanlar uyarınca bir ücret belirlenemediği durumlarda ücret 1000 Euro'dur.</p> <p>-Kamu yararını gözeten kurumlarca yapılan itirazın şikâyet başvuruları harç ödemesinden muaftır.</p>
Yargısal Denetim (ÜÇÜNCÜ DERECE İNCELEME)	<p>Slovenya Şikâyet Kanunu uyarınca istekliler, kamu ihale kurallarının ihlal edildiği iddiası ile Lübliyana Bölge Mahkemesine dava açabilir.</p> <p>Meşru menfaati olan bir kişinin veya kamu yararı gözetilen bir kurumun çerçeve anlaşma veya dinamik satın alma sistemi kapsamında yapılmış geçerli bir sözleşmenin iptalini talep etmesi durumunda Bölge Mahkemesi yargı yetkisine sahiptir.</p>

	<p>Bu tür sözleşmeler ancak Kamu İhale Usullerinde Hukuki Koruma Kanununun 44'üncü maddesinde sayılan özel nedenlerle iptal edilebilir.</p> <p>Bölge Mahkemesinin kararlarına ikinci derece olarak Lübliyana'daki Yüksek Mahkeme (Temyiz Mahkemesi) nezdinde itiraz edilebilir ve bazı durumlarda Slovenya Yüksek Mahkemesi nezdinde de üçüncü bir derece inceleme talebinde bulunulabilir.</p> <p>Bir Mahkemenin bir davayı görme ve karara bağlama süresi büyük ölçüde davanın karmaşıklığına bağlıdır ve bu nedenle aylardan yıllara değişiklik gösterir.</p> <p>Kamu ihalesine yönelik yapılan şikâyet başvurusu veya kamu ihale kurallarının ihlali nedeniyle zarar gördüğüne inananların, zararının tazmini için idareye karşı medeni hukuk kuralları uyarınca her zaman dava açabileceği belirtilmiştir.</p>
<p>İhalelere ilişkin verilerin toplanması</p>	<p>Kamu Yönetimi Bakanlığı Kamu Alımları Müdürlüğü</p> <p>Kamu Alımları Portalı kamu ihale mevzuatı uyarınca yayımlanması gereken tüm bilgi ve belgelerin saklandığı Kamu Yönetimi Bakanlığı bünyesinde bulunan çevrim içi bilgi portalıdır ve kamu ihalelerine ilişkin temel bilgiler bu Portalda yayınlanır.</p>
<p>İncelemeye ilişkin verilerin toplanması</p>	<p>Sözleşme öncesi veriler Ulusal İnceleme Komisyonu;</p> <p>Sözleşme sonrası veriler Lübliyana Bölge Mahkemesi tarafından toplanır.</p>